

Oświadczenie Grupy FAMUR na temat informacji niefinansowych za rok 2017

- 1. Zwięzły opis modelu biznesowego Grupy FAMUR**
  - 1.1. Działalność oraz otoczenie biznesowe**
    - 1.1.1. Podstawowa działalność
    - 1.1.2. Organizacja oraz struktura Grupy
    - 1.1.3. Opis produktów i segmentów działalności Grupy FAMUR
    - 1.1.4. Opis rynków, na których działa Grupa
    - 1.1.5. Główne tendencje i czynniki mające wpływ na rozwój branży i Grupy
  - 1.2. Misja, główne cele i wartości Grupy FAMUR**
  - 1.3. Łańcuch wartości**
  - 1.4. Pozostałe informacje**
- 2. Opis polityk, procedur należytej staranności oraz rezultatów ich stosowania**
  - 2.1. Ogólne założenia działalności Grupy w obszarze zrównoważonego rozwoju**
  - 2.2. Opis polityk oraz procedur należytej staranności stosowanych przez Grupę**
    - 2.2.1. Zagadnienia społeczne
    - 2.2.2. Zagadnienia pracownicze
    - 2.2.3. Środowisko naturalne
    - 2.2.4. Poszanowanie praw człowieka
    - 2.2.5. Przeciwdziałanie korupcji
    - 2.2.6. Różnorodność
- 3. Niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością Grupy FAMUR**
- 4. Zarządzanie ryzykiem związanym z działalnością Grupy, mającym wpływ na zagadnienia niefinansowe**
  - 4.1. Opis istotnych rodzajów ryzyka związanego z działalnością Grupy FAMUR, mającego wpływ na zagadnienia niefinansowe, oraz zarządzanie tym ryzykiem**
  - 4.2. Interesariusze – mapa interesariuszy**
  - 4.3. Opis zarządzania relacjami z poszczególnymi grupami interesariuszy**
- 5. Zasady, na podstawie których sporządzono oświadczenie na temat informacji niefinansowych**

1. Zwięzły opis modelu biznesowego Grupy FAMUR

1.1. Działalność oraz otoczenie biznesowe

1.1.1. Podstawowa działalność

[G4-3] Grupa FAMUR od ponad 100 lat oferuje najwyższej jakości rozwiązania dla górnictwa, specjalizując się w mechanizacji i automatyzacji procesów wydobywczych. W wyniku nabycia spółki FAMA S.A. w 2014 roku i integracji z Grupą KOPEX w 2017 roku FAMUR stał się globalnym dostawcą kompleksowych rozwiązań „pod klucz” dla przemysłu wydobywczego (górnictwa skał miękkich), sektora energetycznego i przemysłu przetwórczego. Działalność Grupy jest skupiona wokół 4 głównych segmentów biznesowych: Underground, Surface, Elektryki oraz Usług.

Grupa FAMUR należy do nielicznych na świecie producentów mogących zaopatrzyć kopalnię w kompletny system wydobywczy, a elektrownię – w kompletny system nawęglania. Grupa dostarcza także specjalistyczne urządzenia przetwórcze do portów i placów składowych.

1.1.2. Organizacja oraz struktura Grupy

Grupę FAMUR tworzą podmioty produkujące urządzenia i maszyny na potrzeby górnictwa podziemnego (segment „Underground”), kopalni odkrywkowych, energetyki, sektora przetwórczego (segment „Surface”), jak i spółki uzupełniające kompleksowo ofertę o pozostałe usługi, tworząc pełny ciąg rozwiązań, takie jak biura projektowo-usługowe i przedsiębiorstwa handlowe zajmujące się zbytem zagranicą. Od 2017 r. wraz z przejściem kontroli nad podmiotami z Grupy KOPEX, skład Grupy FAMUR dopełniły podmioty specjalizujące się w dostarczaniu kompleksowych rozwiązań i produktów zasilania, automatyki i sterowania w górnictwie (segment „Elektryka”), a także działalność usługową i budownictwa podziemnego (segment „Usługi Górnicze”).

Segment Underground

Specjalnością Grupy jest kompleksowa mechanizacja procesu wydobycia węgla kamiennego metodą ścianową, projektowanie i dostawa informatycznych narzędzi do zarządzania eksploatacją węgla. Grupa FAMUR na polskim rynku jest liderem w zakresie systemów ścianowych i chodnikowych. Zdecydowaną większość kombajnów ścianowych i chodnikowych pracujących w polskich kopalniach wyprodukowały spółki wchodzące obecnie w skład Grupy FAMUR. FAMUR jako jeden z nielicznych podmiotów w skali globalnej jest w stanie wyprodukować i dostarczyć kompleks ścianowy dostosowany do najtrudniejszych warunków geologicznych. Szczegółowy opis segmentu znajduje się w dalszej części niniejszego Oświadczenia.

Segment Surface

Grupa FAMUR zaopatruje kopalnie odkrywkowe w maszyny i urządzenia tworzące kompletny system eksploatacji odkrywkowej metodą kontynuowaną, sektor energetyczny w kompleksowe systemy nawęglania i odżużlania, porty i terminale w systemy przeładunkowe. Szczegółowy opis segmentu znajduje się w dalszej części niniejszego Oświadczenia.

Segment Elektryka

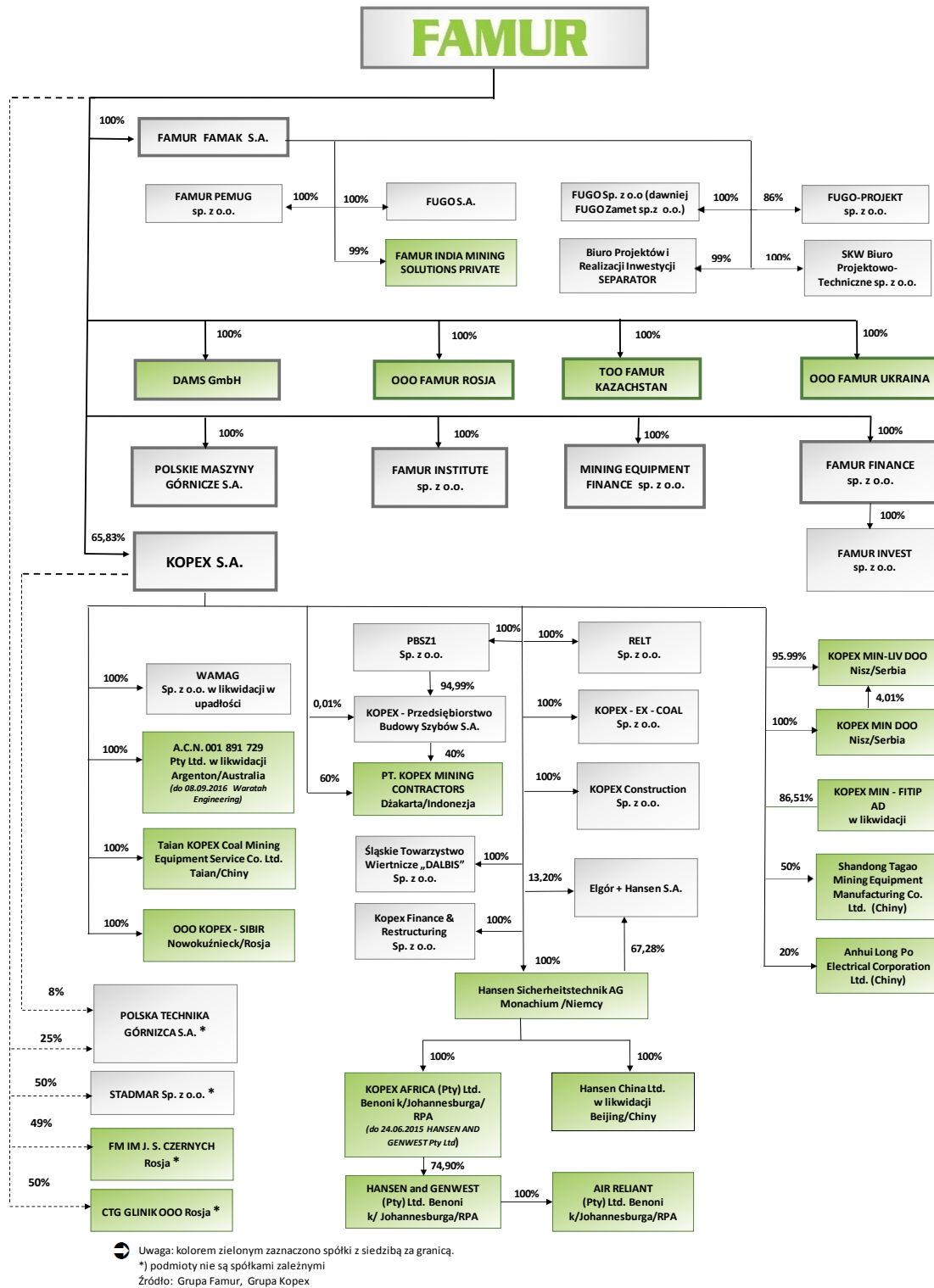
Segment obejmuje obszary projektowania i produkcji szeroko rozumianej aparatury elektrycznej, systemów starowania i automatyki, głównie na potrzeby górnictwa, a także usługi towarzyszące. Szczegółowy opis segmentu znajduje się w dalszej części niniejszego Oświadczenia.

Segment Usługi Górnicze

Trzonem segmentu pozostaje działalność Przedsiębiorstwa Budowy Szybów (PBSz SA), która należy do wąskiego grona wysoko wyspecjalizowanych firm, świadczących usługi w kraju i za granicą w zakresie budownictwa podziemnego. Realizuje szeroki zakres usług projektowych związanych z górnictwem węgla kamiennego, rud, soli i innych kopalin, w szczególności wyrobisk pionowych, poziomych i tuneli. Jest technicznie, organizacyjnie oraz logistycznie w stanie sprostać nawet najtrudniejszym zadaniom, począwszy od etapu projektowania, aż po budowę kopalni „pod klucz”. Szczegółowy opis segmentu znajduje się w dalszej części niniejszego Oświadczenia.

31 grudnia 2017 r. struktura Grupy FAMUR przedstawiała się następująco:

Schemat Grupy Kapitałowej Famur stan na dzień 31.12.2017 r.

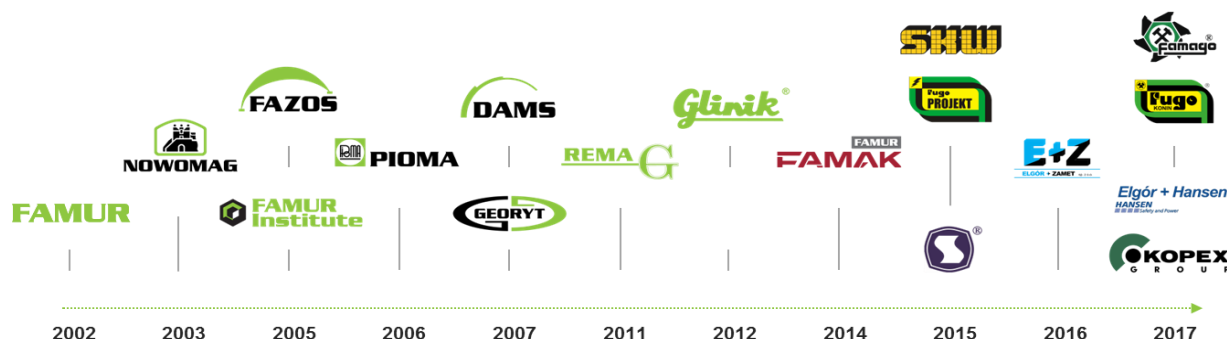
Obecna pozycja Grupy FAMUR na rynku to efekt m.in. prowadzonej z sukcesem od 15 lat konsolidacji podmiotów związanych z dostarczaniem rozwiązań i urządzeń na potrzeby górnictwa podziemnego i naziemnego, a także energetyki i przemysłu przeładunkowego. Poniżej przedstawiono kluczowe etapy tego procesu:

- w 2002 r. prywatna firma inwestycyjna należąca do rodziny Domogała zakupiła znajdujące się wówczas w trudnej sytuacji finansowej zakłady Fabryki Maszyn FAMUR S.A. Rozpoczęto proces jej restrukturyzacji i dokonano szeregu inwestycji;
- w 2003 r. FAMUR S.A. przejął Nowosądecką Fabrykę Maszyn Górniczych NOWOMAG S.A. – producenta kompleksowych systemów odstawy urobku węgla, tj. głównie przenośników zgrzeblowych ścianowych i podścianowych, przenośników taśmowych oraz kruszarek urobku. Tym samym zapoczątkowano tworzenie grupy firm produkujących komplementarne maszyny i urządzenia;
- w 2005 r. do Grupy FAMUR dołączyła Fabryka Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS S.A. z Tarnowskich Gór, jeden z dwóch największych producentów zmechanizowanych obudów ścianowych na Polsce, mający rozpoznawalną marką na arenie międzynarodowej. Skład Grupy powiększył się także o Fabrykę Maszyn Górniczych PIOMA S.A., będącą jednym z największych światowych producentów maszyn i urządzeń na potrzeby górnictwa, specjalizującą się w produkcji systemów transportu: przenośników taśmowych podziemnych i nawierzchniowych, kolejek do transportu materiałów i przewozu ludzi, urządzeń wyciągowych oraz sprzętu do mechanicznej przeróbki węgla;
- w 2006 r. FAMUR S.A. wchodzi na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie;
- w 2007 r. Grupa przejęła GEORYT – Centrum Produkcyjne Sp. z o.o. z Trzebini, producenta hydrauliki sterowniczej;
- w 2011 r. portfolio produktowe Grupy powiększyło się o kombajny chodnikowe dzięki zakupieniu spółki REMAG S.A. Jest to lider w segmencie kombajnów chodnikowych na polskim rynku. W tym samym roku FAMUR S.A. nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa PEMUG S.A. prowadzącego działalność projektową, budowlano-montażową i konstrukcyjną w zakresie budowy wież szybowych i zakładów przeróbki węgla, jak również Biuro Projektów PROREM Sp. z o.o., specjalizujące się w projektowaniu najnowocześniejszych kompleksowych linii technologicznych dla zakładów przeróbki węgla;
- w 2012 r. Grupa zakupiła Zakład Maszyn Górniczych Glinik Sp. z o.o. z siedzibą w Gorlicach i tym samym powiększyła się o kolejną znaną na rynku, silną górniczą markę, specjalizującą się w produkcji obudów ścianowych, przenośników zgrzeblowych i kruszarek;
- W 2014 r. FAMUR S.A. uruchomił "Program Integracji Operacyjnej" Grupy FAMUR. W ramach programu Zarząd Emitenta zapoczątkował proces łączenia podmiotów Grupy Kapitałowej w taki sposób, aby docelowo stanowiły jeden podmiot z wieloma zakładami produkcyjnymi. Celem programu było uproszczenie struktury organizacyjnej Grupy oraz obniżenie kosztów i dalszą poprawę efektywności Grupy Kapitałowej. Realizując założenia programu w skład FAMUR S.A. zostały sukcesywnie włączone wszystkie kluczowe podmioty tworzące rozwiązania dla pionu Underground, w szczególności REMAG S.A., ZMG Glinik Sp. z o.o. FAZOS S.A., PIOMA S.A. i Nowomag S.A.
- w 2014 r. FAMUR S.A. przejął pakiet kontrolny spółki FAMAK S.A. i rozszerzył profil prowadzonej działalności o systemy przeładunkowe, dźwignicowe oraz dla górnictwa odkrywkowego; na bazie potencjału FAMAK rozpoczęto konsolidację segmentu rozwiązań dla górnictwa odkrywkowego, energetyki i segmentu przeładunkowego;
- w 2015 r. zakupiono Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji SEPARATOR Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, udziały w FUGO Projekt Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie oraz SKW Biuro Projektowo-Techniczne Sp. z o.o. z siedzibą w Zgorzelcu, uzupełniając w ten sposób potencjał segmentu Surface;
- w 2016 r. Grupa została następcą prawnym spółki ELGÓR + ZAMET Sp. z o.o., dostawcą wozów wierzących, wiertnic, spągłodawarek i ładowarek wykorzystywanych w kopalniach węgla kamiennego;
- w 2017 r. Grupa FAMUR przejęła pakiet kontrolny KOPEX S.A. – kluczowego konkurenta notowanego na GPW, kończąc wieloletnie starania o skonsolidowanie potencjału polskiego sektora dostawców maszyn i urządzeń dla górnictwa pod jedną silną marką; otworzyło to drogę do integracji struktur obu grup, wzmacniając istotnie ofertę produktową w segmencie Underground a także wzbogacając ofertę grupy o dwie nowe linie biznesowe, związane z produktami i usługami Segmentu Elektryka oraz Segmentu Usługi Górnicze; w 2017 r. nabyto też spółkę FUGO ZAMET Sp. z o.o. (m.in. naprawy maszyn i urządzeń pracujących w kopalniach odkrywkowych) z zakładem produkcyjnym w Koninie oraz zorganizowaną część przedsiębiorstwa FAMAGO (produkcja urządzeń na potrzeby górnictwa odkrywkowego oraz przemysłu przeładunkowego) z zakładem produkcyjnym w Zgorzelcu, podwajając tym samym

moce produkcyjne i zamykając przyjętą strategię skonsolidowania potencjału produkcji maszyn przeładunkowych i dla górnictwa odkrywkowego.

W 2017 r. trwały intensywne prace nad procesem integracji Grupy FAMUR i Grupy KOPEX w ramach największego segmentu Grupy tj. Underground. Proces integracji operacyjnej obu grup jest realizowany zgodnie z założonym harmonogramem. Opracowano model optymalnego wykorzystania zasobów produkcyjnych oraz funkcji administracyjnych obu grup, przeprowadzono integrację funkcji centralnych, zoptymalizowano i dostosowano do aktualnej sytuacji rynkowej strukturę operacyjną oddziałów produkcyjnych grupy, w tym Grupy KOPEX. W dniu 8 lutego 2018 r. Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła memorandum informacyjne, sporządzone w związku z procesem integracji spółek. Działalność maszynowa Grupy KOPEX zostanie połączona z działalnością FAMUR S.A. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w tej sprawie odbyło się w dniu 13 kwietnia 2018 r.; w jego wyniku podjęto uchwałę o podziale KOPEX S.A. poprzez przeniesienie części majątku na FAMUR S.A. oraz związanej z tym zmiany statutu. W zamian za akcje wyodrębnionej części maszynowej KOPEX, akcjonariusze KOPEX S.A. (z wyłączeniem FAMUR S.A., jako Spółki Przejmującej) otrzymają nowe akcje serii „F” FAMUR S.A. Zarząd Emitenta szacuje, że ostateczne zakończenie procesu integracji Grupy FAMUR i Grupy KOPEX, w tym dematerializacja i rejestracja akcji emisji podziałowej FAMUR S.A. w KDPW oraz dopuszczenie tych akcji do obrotu powinno nastąpić w lipcu 2018 r.

Proces budowy Grupy FAMUR

1.1.3. Opis produktów i segmentów działalności Grupy FAMUR

Grupa FAMUR oferuje zaawansowane technicznie maszyny i urządzenia oraz rozwiązania dla:

- kopalni – (1) kompleksowe projekty i wykonawstwo nowych oraz modernizacji istniejących szybów i infrastruktury powierzchniowej, w tym zakładów przeróbki węgla, (2) kompletne systemy wydobywcze górnictwa głębinowego i odkrywkowego, (3) aparatura i rozwiązania zasilania, automatyki i starowania przemysłowego;
- elektrowni – zaopatrzenie w dopasowane do ich potrzeb kompletne systemy nawęglania;
- portów, terminali przeładunkowych i transportu wewnątrzzakładowego – specjalistyczne urządzenia przeładunkowe.

Moce produkcyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 r. do Grupy FAMUR należały następujące, kluczowe zakłady produkcyjne:

- 7 zakładów w segmencie Underground:
  - 1 zakład produkujący kombajny ścianowe i przekładnie w Katowicach,
  - 1 zakład wytwarzający kombajny chodnikowe, wiertnice, wozy wierząco-kotwiące, spągłodawarki oraz ładowarki, w oddziale REMAG w Katowicach,
  - 1 zakład produkujący obudowy zmechanizowane w zakładzie Glinik w Gorlicach,
  - 2 zakłady wytwarzające przenośniki zgrzebłowe i taśmowe – NOWOMAG w Nowym Sączu oraz RYFAMA w Rybniku (od połowy 2017 r. przejęty w wyniku nabycia KOPEX S.A. i w związku z prowadzonymi procesami integracji z Grupą KOPEX),

- 1 zakład produkujący systemy transportowe do użytku w górnictwie podziemnym oraz nadziemnym – PIOMA w Piotrkowie Trybunalskim,
- Centrum serwisowe KOPEX w Zabrze oraz Oddział Hydrauliki w Zabrze, (od połowy 2017 r., przejęte w wyniku nabycia KOPEX S.A. i w związku z prowadzonymi procesami integracji z Grupą KOPEX);
- 3 zakłady wytwarzające urządzenia w ramach segmentu Surface, tj. urządzenia przeładunkowe, transportowe i wydobywcze, wykorzystywane w górnictwie odkrywkowym: FAMUR FAMAK w Kluczborku, FUGO w Koninie (od połowy 2017 r.) oraz w Zgorzelcu (od połowy 2017 r., bazujące na aktywach FAMAGO, obecnie w strukturach FUGO S.A.);
- 1 zakład działający w segmencie Elektryka w Chorzowie (ELGÓR+HANSEN S.A.).

Działalność Grupy FAMUR uzupełniona jest o segment Usług Górniczych, realizowany głównie w oparciu o Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A., a także ŚTW „DALBIS” sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach. Istotnymi jednostkami wspomagającymi działalność operacyjną Grupy FAMUR są biura usługowo-projektowe, FUGO Projekt Sp. z o.o., BPIRI SEPARATOR Sp. z o.o. oraz SKW Biuro Projektowo-Techniczne Sp. z o.o. Ważną jednostką w ramach Grupy jest także FAMUR INSTITUTE Sp. z o.o., zajmujący się pracami badawczo-rozwojowymi.

Wszystkie maszyny i urządzenia produkcji Grupy FAMUR, wprowadzane do obrotu na terenie UE spełniają wymagania odpowiednich Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE). Dodatkowo poszczególne wyroby wprowadzane do obrotu zarówno w UE jak i na rynkach poza Unijnymi, spełniają wymagania przepisów wewnętrznych oraz norm krajowych i międzynarodowych obowiązujących w danym kraju.

[G4-4] Segmenty operacyjne

Segment Underground

Oferta Grupy dla górnictwa podziemnego, tj. segmentu Underground, obejmuje:

- Kompleksy ścianowe.
Grupę produktów wchodzących w skład tzw. kompleksu ścianowego tworzą: kombajny ścianowe, zmechanizowane obudowy ścianowe i przenośniki zgrzebłowe oraz inne urządzenia wspomagające pracę kompleksu.
Moc zainstalowana produkowanych kombajnów ścianowych wynosi od 250 kW do 1 300 kW, natomiast obudowy zmechanizowane produkowane są w zakresie wysokości od 0,8 m do 6 m. Grupa FAMUR wytwarza także hydraulikę siłową i sterowniczą, w szczególności podpory hydrauliczne i sterowania pilotowe oraz elektrohydraulikę. Wykonywane są podpory i siłowniki hydrauliczne o średnicach od 50 mm do 440 mm. Łącznie produkowane urządzenia umożliwiają eksploatację złóż węgla o grubości od 1 m do 6 m.
- Urządzenia do transportu i przeładunku różnorodnych materiałów masowych wykorzystywanych m.in. w kopalniach głębinowych oraz do transportu ludzi.
Produkty w tym obszarze to: przenośniki taśmowe dołowe, przenośniki taśmowe powierzchniowe, różnorodne środki transportu podziemnego do zabezpieczenia potrzeb logistycznych kopalń, takie jak kolejki spągowe z napędem linowym, kolejki spalinowe podwieszane, kolejki spalinowe spągowe, lokomotywy torowe spalinowe, kołowroty mechaniczne oraz kompletne wyposażenie kolejek do przewozu ludzi i materiałów.
- Kompleksy chodnikowe.
Najważniejszym elementem kompleksu chodnikowego są kombajny chodnikowe, wykorzystywane w głównej mierze do przygotowywania wyrobisk oraz drążenia tuneli. Parametry produkowanych kombajnów pozwalają na drążenie chodników o przekroju do 37 m² w skałach o wytrzymałości na ściskanie rzędu 110 MPa. Na przełomie 2015 i 2016 r. rozszerzono portfolio produktowe o wozy wierząco-kotwiące, wiertnice, spągoloadowarki oraz ładowarki.
Oferta FAMUR obejmuje rozwiązania obejmujące cały proces wydobywania węgla kamiennego, od projektowania urządzeń, poprzez produkcję, dostawę, montaż urządzeń u klienta, rozruch, usługi serwisowe i obsługę posprzedażową, jak również dostawę informatycznych systemów zarządzania eksploatacją węgla od przodka ścianowego na powierzchnię kopalni.

Segment Surface

Kolejnym ważnym segmentem działalności Grupy FAMUR jest produkcja urządzeń do prac na powierzchni wykorzystywanych w kopalniach odkrywkowych, a także w terminalach przeładunkowych, elektrowniach oraz na placach składowych.

Działalność tego segmentu jest skoncentrowana w FAMUR FAMAK S.A. i w spółkach bezpośrednio od niej zależnych. Produkowane maszyny i urządzenia znajdują zastosowanie w:

- mechanizacji prac przeładunkowych na otwartych składowiskach materiałów sypkich oraz granulowanych w elektrowniach, elektrociepłowniach, koksowniach, kopalniach, cementowniach i portach,
- transporcie wewnątrzzakładowym, pracach montażowych, demontażowych i remontowych,
- transporcie i montażu ciężkich sekcji i bloków przy budowie statków,
- mechanizacji prac przeładunkowych w portach,
- przeładunku kontenerów,
- wyładunku materiałów sypkich z otwartych wagonów,
- odkrywkowej eksploatacji kopalin w systemie ciągłym,
- wzbogacaniu i standaryzacji urobku w kopalniach,
- wydobyciu urobku w sposób głębinowy.

Oferta produktowa obejmuje przede wszystkim:

- urządzenia i systemy do transportu ciągłego – ładowarki/zwałowarki, koparki kołowe, ładowarki zgaraniakowe, wywrotnice wagonowe, wygarniacze kołowe, przenośniki taśmowe,
- urządzenia dźwignicowe – suwnice pomostowe, suwnice bramowe, suwnice kontenerowe, suwnice dokowe, żurawie portowe i stoczniowe,
- maszyny i urządzenia dla górnictwa odkrywkowego – koparki kołowe czerpakowe i łańcuchowe, zwalowarki, transportery gąsienicowe,
- kompleksowe projektowanie i realizację zakładów przeróbki i wzbogacania kopalin,
- usługi w zakresie budowy i wyposażenia górniczych wyciągów szybowych,
- kompleksowa realizacja kompletnych układów technologicznych obejmująca koncepcję, projekt, wykonawstwo, uruchomienie i nadzór nad całym procesem.

Segment Elektryka

Na działalność w tym segmencie składają się: projektowanie oraz produkcja aparatury elektrycznej zasilającej oraz łączeniowej do maszyn stosowanych w górnictwie, podzespołów elektronicznych, projektowanie i wdrażanie rozwiązań informatycznych, realizacja przemysłowych systemów automatyki, opracowanie projektów technicznych systemów i urządzeń oraz integracja systemów zasilania i automatyki.

W ramach tego segmentu Grupa obsługuje inwestycje w powyższym zakresie, a także świadczy usługi, w tym prowadzi całodobowy serwis urządzeń wykorzystywanych w górnictwie, prowadzi remonty i modernizację urządzeń.

W Grupie FAMUR głównym podmiotem koncentrującym działalność w segmencie Elektryka jest spółka ELGÓR + HANSEN S.A., nad którą przejęto kontrolę w 2017 r. wraz z objęciem pakietu większościowego KOPEX S.A.

Segment Usługi Górnicze

Segment ten obejmuje szeroki zakres usług projektowych związanych z górnictwem węgla kamiennego, rud, soli i innych kopalin, w szczególności w zakresie wyrobisk pionowych (głównie szybów i szybików), poziomych oraz tuneli. W ramach tego segmentu oferowane są też usługi wykonawcze budownictwa górniczego, w tym:

- głębianie nowych szybów z powierzchni i z poziomów;
- pogłębianie istniejących szybów z powierzchni i z poziomów;
- wyposażanie szybów w zbrojenie szybowe, urządzenia przyszybowe, rurociągi, kable;

- kompleksowa modernizacja górniczych wyciągów szybowych;
- wykonawstwo zbiorników urobku i zbiorników retencyjnych;
- roboty remontowe obudowy szybowej i wlotów, wyposażanie szybów i zbiorników urobkowych;
- drążenie wyrobisk kamiennych i kamiENno-węglowych;
- usługi projektowe związane z budownictwem górniczym, w tym dokumentacja koncepcyjna oraz projektowa;
- działalność handlowa w obszarze obrotu surowcami.

Działalność w tym segmencie jest prowadzona w oparciu o dotychczasowe ponad 70-letnie doświadczenie Przedsiębiorstwa Budowy Szybów S.A., które należy do wąskiego grona wysoko wyspecjalizowanych firm świadczących usługi w kraju i za granicą w zakresie budownictwa podziemnego. W segmencie łączona jest również aktywność ŚTW „DALBIS” Sp. z o. o. oraz działalność usługowo-handlowa KOPEX S.A. (m.in. w obszarze handlu surowcami).

Tabela 1. Struktura sprzedaży w 2017 r. z podziałem na segmenty (w tys. zł).

	Przychody ze sprzedaży	Udział %
Underground	1 018 771	69,9%
Surface	292 125	20,0%
Elektryka	40 569	2,8%
Usługi Górnicze	108 136	7,4%
Razem	1 459 602	100,0%

Dostawcy

FAMUR S.A. pełni funkcję koordynatora większości dostaw materiałów, centralizując zarządzanie łańcuchem dostaw w pionie Underground. Grupa FAMUR posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji, nie jest uzależniona od jednego lub większej liczby dostawców. Dzięki rozwojowi działalności Grupy FAMUR, w tym integracji ze strukturami Grupy KOPEX, możliwe są efektywniejsze zakupy materiałów głównie poprzez wykorzystywanie efektu skali oraz wydajny system zarządzania i logistyki.

Klienci

Do głównych klientów Grupy FAMUR w Polsce zaliczają się największe przedsiębiorstwa górnicze i zakłady produkujące energię, w szczególności takie jak:

- Polska Grupa Górnicza S.A. (do 2017r. działająca jako Sp. z o.o.),
- Podmioty z Grupy JSW,
- Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.,
- TAURON Wydobywanie S.A. (dawniej Południowy Koncern Węglowy S.A.),
- Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia Sp. z o.o.,
- Węglokoks Kraj sp. z o.o.,
- KGHM Polska Miedź S.A.,
- Podmioty z grupy PGE,
- Enea Wytwarzanie sp. z o.o.

W 2017 r. na przychody krajowe przypadało 62% całości przychodów ze sprzedaży Grupy FAMUR (70% w 2016 r.). W związku z realizacją strategii Go Global Grupa FAMUR planuje zwiększyć udział przychodów eksportowych do 50% w ciągu 5 lat.

Źródła przychodów

Podstawowym źródłem przychodów w Grupie FAMUR jest sprzedaż nowych, wysokowydajnych maszyn i urządzeń dla przemysłu wydobywczego, energetycznego i przeładunkowego. Innym istotnym źródłem przychodów jest dzierżawa tych maszyn. Grupa posiada flotę sprzętu, w tym zwł. kombajnów ścianowych i chodnikowych, które wynajmuje producentom węgla. Dla tych podmiotów jest to często bardziej ekonomiczne rozwiązanie niż kupno nowej maszyny.

Grupa czerpie również przychody z obsługi posprzedażowej, napraw, serwisu i sprzedaży części zapasowych (tzw. aftermarket). Zarówno przychody z tytułu dzierżaw, jak i aftermarketu stanowią istotne, stałe źródło wpływów gotówkowych Grupy FAMUR.

Znaczna część przychodów pochodzi z kontraktów eksportowych. Doświadczenia Grupy FAMUR na rynkach eksportowych wskazują, że zagraniczni kontrahenci często szukają kompleksowych rozwiązań do prowadzenia eksploatacji ścian wydobywczych. Z tego względu wartość pojedynczych kontraktów zagranicznych z reguły przewyższa wartość umów zawieranych na rynku krajowym.

Tabela 2. Struktura przychodów w tys. zł.

	2017	2016
Polska	912 189	725 810
Eksport, w tym:	547 413	303 931
Rosja i WNP	288 281	124 255
Unia Europejska	178 165	123 457
Pozostałe kraje europejskie	7 960	4 220
Pozostałe	73 008	51 998
Razem	1 459 602	1 029 741

Grupa FAMUR jest aktywna w ponad 40 krajach. Działalność Grupy poza granicami kraju jest koordynowana przez podmiot dominujący FAMUR S.A., a w zakresie rynku Surface spółkę zależną FAMUR FAMAK S.A. oraz, na wybranych rynkach zagranicznych, poprzez zagraniczne spółki zależne lub stowarzyszone.

Wśród zagranicznych klientów znalazły się m.in. następujące międzynarodowe firmy i korporacje: Siberian Coal Energy Company (SUEK), MMK Ugoł, ALSTOM, ArcelorMittal, IMBAT, TEREX, Tata Steel Ijmuiden, Hans Künz GmbH, YCRT, Altos Hornos de México i S.A.B. de C.V. (AHMSA), EPS Serbia, Mini Maritza Iztok Bułgaria.

1.1.4. Opis rynków, na których działa Grupa

Górnictwo węgla – stan obecny i perspektywy rozwoju

Przychody ze sprzedaży Grupy FAMUR w dużej części uzależnione są od nakładów inwestycyjnych realizowanych w kopalniach w obszarze Underground, a także energetyce i branży przeładunkowo-transportowej w obszarze Surface. Dotyczą one zarówno modernizacji i remontów posiadanego przez kopalnie wyposażenia, jak i zakupów maszyn w związku z przygotowaniem nowych ścian wydobywczych (ale również w energetyce czy sektorze przeładunkowo-transportowym). Dodatkowym źródłem przychodów jest dostawa części oraz usług serwisowych. Z uwagi na fakt, iż duża część sprzedaży realizowana jest na rynku krajowym, istotne są nakłady inwestycyjne polskiego górnictwa.

Świat

Według wstępnych danych World Coal Association w 2016 r. wydobyto na świecie 7 269 mln ton węgla zarówno kamiennego, jak i brunatnego. Największymi producentami węgla były: Chiny (44,6% światowego wydoby-

cia), Indie (9,7%) oraz USA (9,2%). Polska znalazła się w tym rankingu na dziewiątym miejscu z udziałem na poziomie 1,8%¹.

Szacuje się, że węgiel dostarcza jednej trzeciej całej energii zużywanej na świecie i z niego wytwarza się około 40% energii elektrycznej. Odgrywa także kluczową rolę w hutnictwie żelaza i stali. Ponieważ ok. 65% wydobytego węgla wykorzystuje się w produkcji energii elektrycznej i ciepła, zapotrzebowanie na ten surowiec zależy głównie od trendów w energetyce, tj. zmian w zapotrzebowaniu na energię i w tzw. miksie energetycznym², czyli strukturze produkcji i konsumpcji energii. Na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat zapotrzebowanie na energię elektryczną miało tendencję wzrostową, notując około 2% w wzrostu średniorocznie. Przewiduje się, że dodatni trend zapotrzebowania na energię utrzyma się w przyszłości.

Globalny rynek surowcowy jest rynkiem cyklicznym. Po okresie dekonjunktury, począwszy od 2 półrocza 2016 r. istotnie wzrosła cena węgla, na skutek zróżnicowanych czynników, w tym wzrost notowań innych dóbr tzw. commodities, ograniczenia produkcji w chińskich kopalniach, jak i równoważenia trendów na kluczowych globalnych rynkach USA i Chin. Wysoki poziom cen utrzymał się także w 2017 r. Pod koniec 2017 r. cena tony węgla w portach ARA (Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia) wynosiła 96 USD (86 USD pod koniec 2016 r.). Długoterminowe prognozowanie trendów na rynku jest związane z rynkiem energii, a ten opiera się na założeniu, iż w ciągu najbliższych kilkadziesiąt lat wzrost liczby ludności i dochodów spowoduje wzrost jej globalnego zużycia. Szacunki wskazują, iż w perspektywie długoterminowej umiarkowany wzrost zapotrzebowania na węgiel będzie dość stabilny. Pomimo spadku udziału węgla w światowym miksie energetycznym, w wartościach bezwzględnych, prognozuje się wzrost jego produkcji globalnie z obecnych 9 mld ton do 10 mld ton w 2040 r.³ Krajowe zasoby węgla, które gwarantują bezpieczeństwo energetyczne Polski, powinny sprawić, że będzie on podstawowym surowcem wykorzystywanym do wytwarzania energii przez najbliższe kilkadziesiąt lat.

Wykres 1. Cena tony węgla w portach Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia i Richards Bay (RPA), w USD

Źródło: www.gornictwo.wnp.pl

Polska

Podstawowym rodzimym źródłem energii był węgiel (zarówno kamienny, jak i brunatny) – wyprodukowano z niego w sumie 82% energii elektrycznej. Surowcem energetycznym o najwyższym udziale pozostaje **węgiel kamienny**, głównie krajowego pochodzenia. W 2017 r. wydobyto go w Polsce 65,8 mln ton (wobec 70,6 mln

¹ Źródło: Coal Information, Overview 2017, International Coal Agency.

² Źródło: Coal information, Overview (2017 edition), International Energy Agency.

³ Źródło: IEA's 2017 World Energy Outlook's New Policies Scenario.

ton w 2016 r.)⁴. Spadek wydobycia obrazuje jedno z najistotniejszych zagrożeń dla sektora węglowego, jakim są opóźnienia inwestycyjne, spowodowane wstrzymywaniem inwestycji w poprzednich latach. Zwiększony popyt na węgiel spowodował sukcesywne wyprzedawanie zapasów, gdy jednocześnie nie jest możliwe szybkie zwiększenie poziomu krajowego wydobycia. Uruchomienie eksploatacji ścian wydobywczych wiąże się z koniecznością uprzedniego wykonania prac przygotowawczych, pozwalających na udostępnienie nowych pokładów wydobywczych, co wymaga odpowiednio długiego czasu inwestycyjnego. W obecnych warunkach szybkie uruchomienie inwestycji w tym obszarze staje się głównym priorytetem. Jednocześnie pewnym wyzwaniem dla sektora wydobywczego jest pozyskanie finansowania dla ogłoszonych planów inwestycyjnych, które z kolei są niezbędne dla utrzymania ciągłości wydobycia surowca.

Krajowy sektor górnictwa kamiennego składa się przede wszystkim z następujących podmiotów:

- Polska Grupa Górnicza S.A. (w 2017 r. funkcjonująca jako Sp. z o.o.,)
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.,
- Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.,
- TAURON Wydobycie S.A.,
- Węglkoks Kraj Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia Sp. z o.o.

Trzy pierwsze podmioty, skupiając około 80% krajowych kopalń węgla kamiennego, są głównymi odbiorcami maszyn górniczych na polskim rynku.

W latach 2007-2015 problemem spółek węglowych pozostawały: niska wydajność wydobycia, przerosty zatrudnienia i nieefektywny system wynagradzania pracowników, przekładający się na wysoki udział kosztów stałych w prowadzonej działalności oraz ich duża wrażliwość na wahania popytu i cen węgla. Realizowane w tym okresie działania naprawcze nie zapewniły rentowności i konkurencyjności przodujących producentów węgla w Polsce. Na skutek wzrostu cen węgla oraz programów restrukturyzacyjnych, począwszy od drugiej połowy 2016 r. stopniowo zaczęła poprawiać się sytuacja finansowa głównych polskich producentów węgla, co znalazło wyraz w osiągnięciu łącznego zysku netto w 2017 r. ponad 3 mld zł, wobec straty netto za rok 2015 i 2016 (na podstawie dostępnych informacji rynkowych oraz raportów spółek giełdowych).

Poprawa wyników głównych krajowych producentów węgla przyspieszyła decyzje o zwiększeniu nakładów inwestycyjnych. Praktycznie wszyscy krajowi producenci surowca zapowiadają istotne zwiększenie nakładów w najbliższych latach. Realizacja tych nakładów w dłuższym okresie będzie jednak zależna od poprawy i utrzymania efektywności produkcji i zyskowności spółek, a także realizacji programu naprawczego największego polskiego producenta surowca.

Drugim istotnym surowcem energetycznym w polskim miksie energetycznym jest węgiel brunatny. W 2017 r. wydobyto w Polsce ponad 61 mln ton węgla brunatnego (60,2 mln ton w 2016 r.)⁵.

Obecnie w Polsce działa pięć kopalń węgla brunatnego⁶:

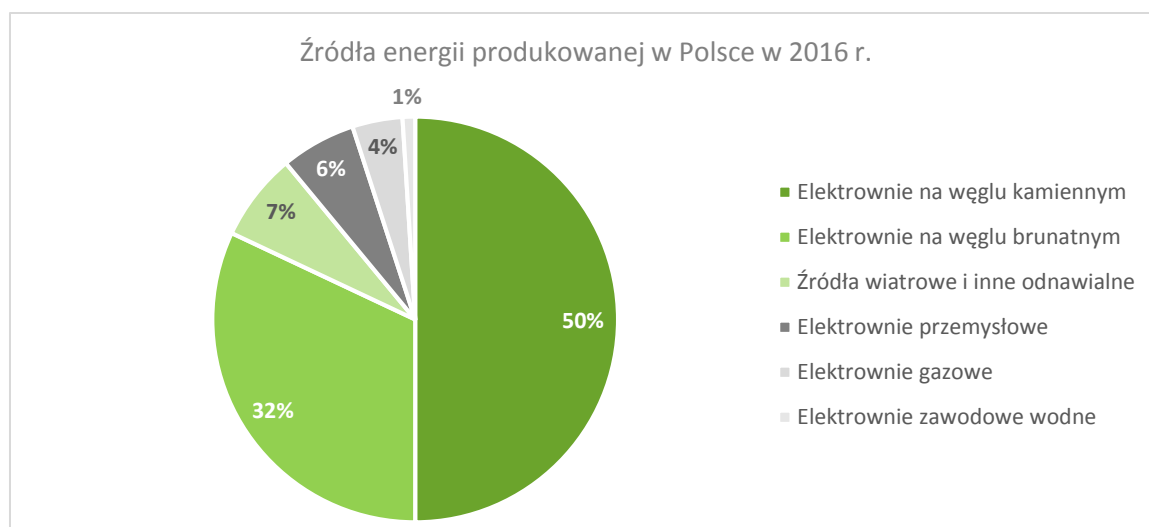
- Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów w Bełchatowskim Zagłębiu Węgla Brunatnego pozyskuje około 70% rocznego wydobycia tego surowca w Polsce. Właścicielem kopalni jest PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.;
- Dwie kopalnie w Koninie i Adamowie należące do ZE PAK S.A. w Konińskim Zagłębiu Węgla Brunatnego. Udział tych kopalń w krajowym wydobyciu to: Konin – 14%, Adamów – około 4%;
- Kopalnia Turów w Turoszowskim Zagłębiu Węgla Brunatnego należąca do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Udział w rynku około 11%; Kopalnia Węgla Brunatnego Sieniawa Sp. z o.o. Udział w rynku około 1%.

Poniżej zaprezentowano polski miks energetyczny, w podziale na źródła energii.

⁴ Źródło: GUS, Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych w grudniu 2017 r.

⁵ Źródło: GUS, Wydobycie węgla brunatnego 2017.

⁶ Źródło: Węgiel Brunatny 2017 nr 3/100.

Źródło: URE

Od roku 2015 Grupa FAMUR zdywersyfikowała istotnie rynek swoich klientów, poprzez nabycie spółki FAMUR FAMAK stanowiącej trzon segmentu Surface i posiadającej szerokie referencje w sektorze energetycznym, przetładunkowym oraz górnictwa odkrywkowego. W związku ze znacząco zwiększającym się wolumenem realizowanej produkcji w segmencie Surface, Grupa podjęła również konsolidację potencjału w tym obszarze, poprzez szereg akwizycji. Obecnie grupa posiada mocne referencje w segmencie przetładunkowym oferując kompleksowe rozwiązania pod klucz w obszarze systemów transportu materiałów sypkich dla portów, elektrowni i terminali przetładunkowych. Stąd operacje biznesowe całej grupy kształtowane są przez działalność w kilku obszarach, mogących różnić się cyklem koniunkturalnym.

1.1.5. Główne tendencje i czynniki mające wpływ na rozwój branży i Grupy

Świat

Ocenia się, że najbliższych latach nastąpi powolny wzrost zapotrzebowania na energię na świecie – o około 1,3% w skali roku⁷. Wynikać to będzie z:

- Prognozowanego szybszego tempa rozwoju gospodarki światowej. Według Międzynarodowego Funduszu Walutowego w okresie do 2022 r. PKB na świecie będzie rocznie rosł w tempie około 3,7% w skali roku⁸. Znaczny udział w tym przyroście będą miały kraje rozwijające się, w tym Chiny i Indie; Niemniej, postęp techniki spowoduje, że wzrost gospodarczy będzie coraz mniej energochłonny – szacuje się, że podwojeniu PKB na świecie towarzyszyć będzie 30-procentowy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną.
- Wzrostu populacji światowej.
- Wzrostu poziomu dobrobytu i poprawy warunków życia. Szacuje się, że w okresie do 2035 r. około 2 mld ludzi opuści strefę ubóstwa, dzięki czemu coraz większa część populacji będzie zyskiwać dostęp do elektryczności (głównie w Afryce i Azji). Nasilą się także procesy urbanizacyjne, którym towarzyszy zwiększone zapotrzebowanie na energię⁹.

W miksie energetycznym następować będą dalsze zmiany. Szacunki wskazują, iż w perspektywie długoterminowej do 2040 r. nastąpi spadek procentowego udziału węgla w produkcji energii z ca. 29% do ca. 24% r., choć całkowity popyt na ten surowiec w wartościach bezwzględnych (Mtoe) odnotuje lekki wzrost, z uwagi na rosna-

⁷ Źródło: BP Energy Outlook 2017.

⁸ Źródło: World Economic Outlook, October 2017, Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

⁹ Źródło: BP Energy Outlook 2017.

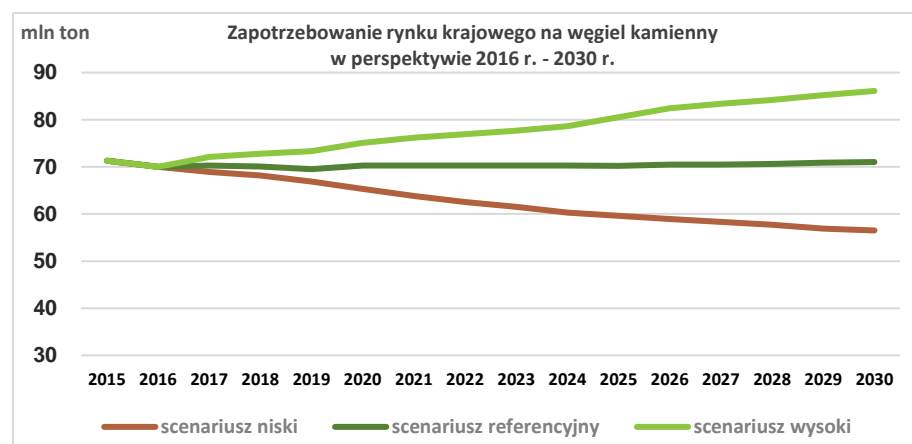
cy globalny popyt energetyczny¹⁰. Zmiany te wynikną przede wszystkim z działań na rzecz ochrony środowiska i niedopuszczania do ocieplenia klimatu oraz produkcji energii z innych surowców (np. ropy naftowej, gazu, OZE). Najwyższy spadek udziału węgla w miksie energetycznym ma dotyczyć krajów OECD.

Spowolnienie globalnego zapotrzebowania na tradycyjne źródła energii ma być związane m.in. z polityką rządu w Chinach, która skłania do pozyskiwania energii z niskoemisyjnych paliw zamiast z węgla. Mimo to Chiny pozostaną największym na świecie rynkiem węgla – będą nadal odpowiedzialne za prawie połowę światowego zużycia surowca do 2035 r. Za największy rynek, na którym utrzyma się tempo wzrostu zużycia węgla, uważa się Indie. Ich udział w światowym zapotrzebowaniu na węgiel zwiększy się z około 10% w 2015 r. do 20% w 2035 r.¹¹; tym samym Indie wyprzedzą USA na pozycji drugiego konsumenta surowca na świecie. Przewiduje się, że tamtejszy sektor energetyczny spowoduje wzrost indyjskiego zapotrzebowania na węgiel o ponad dwie trzecie. Całkowity wzrost konsumpcji energii w skali globalnej pomiędzy 2015-2030 r. ma wynieść 30,5%, głównie napędzany przez kraje rozwijające się¹².

Analicyści McKinsey w raporcie „Productivity in mining operations” prognozują, że wzrost wolumenu produkcji i ograniczenie projektów inwestycyjnych w ostatnich latach przyczynią się do wzrostu nakładów inwestycyjnych o około 5% rocznie do 2018 r., a następnie o 10% rocznie do 2020 r. W skali globalnej w budowie jest ponad 560 elektrowni zasilanych węglem, z kolejnym 1.000 w planach - łącznie blisko 1.600 projektów w Chinach, Indiach, Indonezji, Filipinach, Wietnamie, Turcji, Japonii i Pakistanie.

Polska

Również w Polsce, w perspektywie długoterminowej, będzie następowała zauważalna zmiana miks energetyczny. Przemawiają za tym: zwiększające się normy i regulacje środowiskowe, wyzwania związane z zapewnieniem efektywności wydobywania oraz rentowności rodzimych producentów węgla, a także konkurencja ze strony innych źródeł energii – zwłaszcza OZE i gazu, których udział w miksie zarówno w Polsce, jak i globalnie, będzie się zwiększać. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, organy rządowe w Polsce włączyły kwestie związane z wydobywaniem węgla w Polsce do długofalowych programów, zwł. „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)” przyjętej w lutym 2017 r. oraz „Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce” zatwierdzonego w styczniu 2018 r. Wariant referencyjny z tego ostatniego dokumentu przewiduje, że pomimo spadku realnego udziału węgla w miksie energetycznym, nominalny poziom zużycia węgla energetycznego pozostanie do 2030 roku na obecnym poziomie.

Źródło: Ministerstwo Energii „Program dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce”

¹⁰ Źródło: U.S. Energy Information Administration, International Energy Outlook 2016; BP Energy Outlook 2017; dane w Btoe.

¹¹ Źródło: BP Energy Outlook 2017

¹² Źródło: World Energy Outlook 2017, International Energy Agency.

Węgiel kamienny, będący droższym surowcem niż węgiel brunatny, charakteryzuje się wyższą kalorycznością i niezmiennie stanowi podstawowe paliwo energetyczne w kraju. Dzięki poprawie sytuacji finansowej krajowych producentów węgla oraz ogólnej koniunktury dla tego surowca, najważniejsze krajowe podmioty istotnie zwiększyły plany inwestycyjne na najbliższe lata. Według dostępnych informacji prasowych, Polska Grupa Górnicza szacuje swoje nakłady do 2020 r. na około 7,2 mld zł, a prognozowane wydatki LW Bogdanka w okresie 2016-2025 oscylują wokół 3,7-4 mld zł, natomiast łączne inwestycje Jastrzębskiej Spółki Węglowej (według ogłoszonej przez tą spółkę strategii) w okresie 2018-2030 określane są na około 19 mld zł; prognozowane wydatki LW Bogdanka w okresie 2016-2025 oscylują wokół 3,7-4 mld zł. Według danych ujętych w Rządowym Programie dla Górnictwa do 2030 r. ogłoszonym 23 stycznia 2018 r., średnie prognozowane nakłady na inwestycje począwszy od 2021 r. przewidywane są na około 2 mld zł. Należy pamiętać przy tym, że realizacja powyższych założeń jest jednak uzależniona od wielu czynników, w tym poprawy i utrzymania efektywności produkcji i rentowności. Obecnie wyzwaniem dla sektora wydobywczego jest pozyskanie finansowania dla ogłoszonych planów inwestycyjnych, które z kolei są niezbędne dla utrzymania ciągłości wydobywania surowca.

Węgiel brunatny jest paliwem umożliwiającym produkcję najtańszej w rodzimych warunkach energii. W Polsce znajdują się bardzo duże pokłady tego surowca. Zasoby węgla w obecnie eksploatowanych złożach umożliwiają zachowanie obecnego poziomu wydobywania tylko do 2030 r. Bez udostępnienia nowych złóż, w późniejszym okresie, może nastąpić gwałtowny spadek eksploatacji w istniejących kopalniach i zmniejszenie dostępności węgla brunatnego jako paliwa dla energetyki (według opracowania „Mapa drogowa polskiej energetyki 2030+”, dr Christian Schnell nawet o 90% w 2040 r. w stosunku do 2016r). Konieczne jest zatem udostępnienie nowych złóż i budowa nowych kompleksów paliwowo-energetycznych. Przy planowaniu wydobywania w nowych złożach główne podmioty zainteresowane tymi inwestycjami muszą brać pod uwagę nie tylko konieczność zapewnienia dostaw do systemu energetycznego, ale i zmieniające się uregulowania środowiskowe. Obecnie nowymi, potencjalnymi lokalizacjami w kraju są złoża w Ościślowie – na potrzeby ZE PAK, Złoczewie lub Gubinie – na potrzeby PGE. Również w związku z planowanym uruchomieniem nowego bloku energetycznego w Elektrowni Turów możliwe są przyszłe inwestycje związane z zapewnieniem tego surowca.

Dzięki skutecznej konsolidacji potencjału segmentu Surface, uzyskaniem certyfikatów jakościowym i uprawnieniom wykonawczym powszechnie uznawane na rynku UE, a także realizacji w 2017 r. dostawy systemu transportowego dla portu w Rotterdamie (największego terminalu przeładunku materiałów sypkich w Europie) zbudowano silne kompetencje na bardzo perspektywnym rynku. W zakresie przeładunku Grupa FAMUR widzi szanse dalszego rozwoju w zakresie m.in.:

- Rozbudowy terminali przeładunkowych w portach;
- Rozbudowy mocy wytwarzania energii w oparciu o elektrownie węglowe m.in. programy w Indonezji i Turcji (80 elektrowni);
- Rozwoju działalności w Indiach.

Otoczenie konkurencyjne Grupy FAMUR

Po konsolidacji z Grupą KOPEX Grupa FAMUR jest w stanie skutecznie konkurować z takimi koncernami jak: Caterpillar czy Komatsu na globalnym rynku maszyn i urządzeń do wykorzystania w górnictwie podziemnym przy zastosowaniu metody ścianowej.

Poniżej przedstawiono kluczowych konkurentów Grupy FAMUR.

Caterpillar

Amerykański koncern Caterpillar (CAT) jest światowym liderem w produkcji maszyn budowlanych i kopalnianych, silników wysokoprężnych i zasilanych gazem ziemnym, turbin przemysłowych i lokomotyw elektryczno-spalinowych. Przedsiębiorstwo koncentruje się na trzech sektorach; są to: przemysł budowlany, przemysł wydobywczy, energetyka i transport. Dostarcza również swoim klientom usługi finansowe.

W 2016 r. przychody koncernu wyniosły 38,5 mld USD, z czego 59% pochodziło spoza rodzimego rynku. Produkty Caterpillar były dostępne w 190 krajach, w których w sumie koncern zatrudniał 95,4 tys. pracowników¹³.

¹³ <https://www.cat.com/>; https://en.wikipedia.org/wiki/Caterpillar_Inc.

Działalność konkurencyjna w CAT w stosunku do działalności Underground FAMUR jest skupiona w segmencie Resource Industries którego przychody stanowiły ok. 5,7 mld USD, tj. 15% całości.¹⁴

Oficjalnym dystrybutorem maszyn CAT w Polsce jest Bergerat Monnoyeur Sp. z o.o., która ma 14 przedstawicielstw regionalnych. Spółka posiada w ofercie wszystkie maszyny CAT¹⁵. Ponadto w Polsce działa spółka Eneria Sp. z o.o., oferująca technologie firmy Caterpillar w kompleksowych rozwiązaniach w zakresie projektów zasilania rezerwowego, kogeneracji, modułów energetycznych stosowanych w przemyśle morskim, kolejowym czy energetycznym¹⁶.

Komatsu

Komatsu z siedzibą w Tokio to globalny koncern z ponad 90-letnią historią, dostarczający kompleksowe rozwiązania przeznaczone do wykorzystania w budownictwie i przemyśle wydobywczym. W 2017 r. Komatsu przejęło amerykańską firmę Joy Global Inc., jednego z ważniejszych graczy w branży rozwiązań dla górnictwa. To przejęcie pozwoli koncernowi na poszerzenie oferty dla górnictwa. Akwizycji towarzyszyło zmienienie nazwy Joy Global Inc. na Komatsu Mining Corp.

Fabryki Komatsu Group znajdują się – oprócz Japonii – w USA, Kanadzie, Meksyku, Brazylii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Włoszech, Czechach, Szwecji, Norwegii, Rosji, Indonezji, Tajlandii, Indiach oraz Chinach. W roku obrachunkowym kończącym się 31 marca 2017 r. Grupa Komatsu uzyskała przychody w wysokości 1 802,9 mld jenów (około 16,2 mld USD¹⁷ – o 2,8% niższe niż w poprzednim roku obrachunkowym), zatrudnionych w niej było 47,2 tys. pracowników¹⁸. Wartość przychodów segmentu Underground, konkurencyjnego wobec FAMUR, sięga ok. 50% przychodów Komatsu Mining Corp. tj. ok. 1,3 mld USD.¹⁹

Produkcja sprzętu przeznaczonego do wykorzystania w górnictwie głębinowym i odkrywkowym jest jednym z trzech filarów rozwoju koncernu na kolejne lata. Komatsu zapowiada wykorzystanie w swoich urządzeniach internetu rzeczy (*Internet of Things* – IoT), aby zoptymalizować użytkowanie maszyn, i wprowadzenie zdalnego sterowania maszynami bezzałogowymi w celu podniesienia bezpieczeństwa i wydajności wydobywania.

Konkurenci w segmencie Surface

ThyssenKrupp: Przedsiębiorstwo z siedzibą w Niemczech jest konglomeratem zatrudniającym 159 tys. osób i działającym globalnie w 79 krajach, w trzech głównych obszarach biznesowych: produkcji stali (jako jeden z największych globalnych producentów tego surowca), usługi (m.in. dystrybucja, gospodarka magazynowa, przetwarzanie, inżynieria) oraz sektor dóbr kapitałowych składający się z trzech dywizji: Components Technology, Elevator Technology, Industrial Solutions. Konkurencyjna dla segmentu Surface produkcja urządzeń i rozwiązań przemysłowych (m.in. dla koksowni, cementowni, górnictwa, rafinerii, podwykonawstwo kontraktowe, etc.) jest realizowana w ramach dywizji Industrial Solutions (przychody 5,5 mld EUR). ThyssenKrupp generuje ok. 30% sprzedaży na rodzimym rynku; udział sprzedaży kierowanej do krajów Europy Środkowo-Wschodniej jest relatywnie niewysoki (6%)²⁰.

FLSmidth: Duński koncern FLSmidth & Co. A/S, konkurujący z rozwiązaniami w segmencie Surface, działa w 50 krajach i zatrudnia 11,7 tys. pracowników. Dostarcza usługi i urządzenia dla przemysłu cementowego oraz wydobywczego. Spółka jest również dostawcą rozwiązań i kompletnych zakładów przetwórstwa cementu i minerałów. Koncentruje się na rozwiązaniach dla producentów: miedzi, złota, węgla, rudy żelaza, cementu i nawozów. W Polsce posiada spółkę produkcyjną w Elblągu: FLSmidth MAAG Gear Sp. z o. o. produkującą części przekładni przemysłowych (np. do młynów, koparek kołowych i przenośników taśmowych)²¹.

¹⁴ Dane na podstawie sprawozdania rocznego Caterpillar za 2016 r.

¹⁵ <http://www.b-m.pl/pl/page/28/o-nas.html>

¹⁶ <http://eneria.pl/>

¹⁷ Obliczone według kursu USD/JPY na dzień 31.03.2017.

¹⁸ <https://home.komatsu/en/>; <https://mining.komatsu/>; https://en.wikipedia.org/wiki/Komatsu_Limited

¹⁹ Dane na podstawie segmentów operacyjnych spółki wg Bloomberg.

²⁰ <https://en.wikipedia.org/wiki/ThyssenKrupp>; <https://www.thyssenkrupp.com/en/company/>

²¹ <http://www.flsmidth.com/>; <https://en.wikipedia.org/wiki/FLSmidth>

FAM: Firma Magdeburger Förderanlagen und Baumaschinen GmbH z siedzibą w Magdeburgu oferuje pełen zakres produktowy z segmentu Surface. Założona w 1830 r., obecnie Grupa FAM jest aktywna globalnie, działając w 80 krajach i zatrudniając ponad 1.600 pracowników. Grupa nie posiada swojej spółki w Polsce. Portfolio produktowe obejmuje systemy wydobywcze, obróbki minerałów, transportowe, załadunku i rozładunku portowego, a także szeroką gamę pojedynczych urządzeń i maszyn dla kopalni odkrywkowych i elektrowni, przemysłu cementowego, chemicznego i nawozowego; usługi projektowe i serwisowe²².

Tenova Takraf: Niemiecka firma przemysłowa Takraf z siedzibą w Lipsku z 60-letnią tradycją, działająca na rynkach międzynarodowych. Została przejęta przez Tenova SpA. Firma oferuje rozwiązania w zakresie projektowania, produkcji i dostawy urządzeń przemysłowych w zakresie górnictwa odkrywkowego oraz transportu materiałów sypkich. Systemy transportowe są wykorzystywane w portach, stocznjach, elektrowniach, cementowniach i hutach. Posiada spółki w 16 krajach na świecie, w Europie prócz Niemiec są to Bułgaria, Włochy, Rumunia i Rosja. Tenova Takraf należy do TECHINT – włosko-argentyńskiego konglomeratu, składającego się z sześciu głównych firm o międzynarodowym zasięgu i aktywnego w obszarach: inżynieria, budownictwo, stal, wydobywanie, ropa i gaz, zakłady przemysłowe, służba zdrowia²³.

Bedeschi: Prywatna włoska firma rodzinna Bedeschi S.p.A. projektuje, produkuje oraz dostarcza urządzenia do transportu i obróbki materiałów sypkich, w tym zwłaszcza budowlanych, górnictwa i dla potrzeb przeładunku portowego i logistyki morskiej. Specjalizacją produktową są urządzenia do produkcji cegieł i płytek oraz rozwiązania dla przemysłu budowlanego i cementowego. Zatrudniając ok. 350 osób, kieruje 90% sprzedaży poza rynek macierzysty. Jednocześnie spółka utworzyła sojusz z Liebherr i Logmarin. Posiada centra techniczne we Włoszech i Stanach Zjednoczonych²⁴.

1.2. Misja, główne cele i wartości Grupy FAMUR

Grupa FAMUR jest kontynuatorem ponad stuletniej tradycji produkowania wydajnych i bezpiecznych urządzeń przeznaczonych do prac wydobywczych. Misją Grupy FAMUR jest budowanie z myślą o pracownikach, klientach i akcjonariuszach innowacyjnej polskiej firmy odnoszącej globalny sukces.

Inwestorem większościowym, posiadającym 57% akcji²⁵ FAMUR S.A., jest Spółka TDJ EQUITY I Sp. z o.o. należąca do TDJ S.A., polskiej prywatnej firmy inwestycyjnej należącej do rodziny Domogała.

Głównym celem organizacji jest stanie się preferowanym globalnym dostawcą wysokowydajnych rozwiązań i systemów wydobywczych oraz przeładunkowych a także usług wspierających, dzięki oferowaniu zaawansowanych produktów i kompleksowej obsługi, jak również pomoc klientom w odniesieniu sukcesu w oparciu o rozwiniętą myśl technologiczną i organizacyjną.

Do wartości wyznawanych w Grupie FAMUR – tożsamy z przyjętymi w Grupie TDJ – należą: wiara, odpowiedzialność, współpraca, otwartość, wiarygodność.

Grupa definiuje przyjęte wartości poprzez:

- Wiara – wierzymy w realizację wspólnej wizji; postępujemy zgodnie z naszym systemem wartości; koncentrujemy się na przyszłości; wierzymy, że inwestycja w edukację i rozwój jest najwyższą wartością dla społeczeństwa.
- Odpowiedzialność – podejmujemy odważne i przemyślane decyzje; bierzemy odpowiedzialność za decyzje i działania nasze i naszego zespołu; wymagamy od siebie inicjatywy; działamy zawsze w najlepszym interesie firmy.

²² <http://www.fam.de/>; https://de.wikipedia.org/wiki/FAM_Magdeburger_F%C3%B6rderanlagen_und_Baumaschinen

²³ <https://en.wikipedia.org/wiki/Techint>; https://en.wikipedia.org/wiki/Tenova_Takraf; <https://www.takraf.tenova.com/>

²⁴ <http://www.bedeschi.com>; <https://www.bloomberg.com/research/stocks/private/snapshot.asp?privcapid=41322355>;

<https://www.porttechnology.org/directory/bedeschi>; <http://www.machinesitalia.org/company/bedeschi>;

²⁵ Na dzień 31.12.2017 r.

- Współpraca – darzymy się zaufaniem i tworzymy zgrany zespół; słuchamy i uczymy się od innych, biorąc pod uwagę każdy głos w dyskusji; po podjęciu decyzji wspólnie działamy na rzecz realizacji celu; cieszymy się z sukcesów naszych ludzi, promując ich w organizacji.
- Otwartość – jesteśmy wobec siebie lojalni; komunikujemy się otwarcie i szczerze; szanujemy różnorodność poglądów; jesteśmy otwarci na zmianę i innowacje; rozmawiamy o popełnianych błędach i się na nich uczymy.
- Wiarygodność – zawsze dotrzymujemy słowa; jesteśmy rzetelni i uczciwi; kierujemy się zasadami fair play; wywiązujemy się z naszych zobowiązań.

Istotnym elementem powodzenia strategii Grupy FAMUR jest sukces jej klientów. Zdaniem organizacji na sukces klienta składa się zaoferowanie mu:

- doskonałego produktu – produkt ma mieć ściśle określone cechy stanowiące o jego doskonałości, takie jak: innowacyjność, wydajność i bezpieczeństwo. Głównym dążeniem Grupy jest, aby dostarczany produkt był na każdym z rynków jednym z trzech najlepszych na świecie (TOP 3) z uwzględnieniem konkurencyjnej przewagi kosztowej;
- doskonałej obsługi – Grupa FAMUR zapewnia kompleksową obsługę w całym łańcuchu wartości: od projektowania inwestycji przez wsparcie w poszukaniu finansowania dla projektu po obsługę serwisową po zakończeniu sprzedaży;
- dostawcy systemów – czyli dostarczenie myśli technologicznej i organizacyjnej. Mówiąc ogólnie, Grupa dostarcza klientowi doskonały produkt oraz zapewnia obsługę na najwyższym poziomie przez udzielenie gwarancji na stosowane przez FAMUR rozwiązania, wreszcie ręczy za otwartą komunikację z klientem, w tym udostępnienie mu szczegółowych informacji o proponowanych produktach i usługach.

Celem strategicznym Grupy FAMUR jest stworzenie mocnego kapitałowo podmiotu, mogącego skutecznie konkurować z globalnymi liderami. Narzędziem realizacji tego celu jest program ekspansji zagranicznej Go Global. W jego ramach Grupa realizuje kontrakty dla klientów za granicą, w tym z Rosji, Turcji, Kazachstanu, Austrii czy z krajów bałkańskich. Grupa FAMUR umacnia również swoją pozycję na rynkach azjatyckich, w tym w Indiach, Indonezji i Wietnamie, a także w Ameryce Południowej i na Bliskim Wschodzie oraz w Europie Zachodniej.

Zasadniczy wpływ na realizację strategii Grupy FAMUR ma konsolidacja z Grupą KOPEX. Plan integracji obejmuje m.in. przeniesienie maszynowej części aktywów Grupy KOPEX do FAMUR S.A. W efekcie działań w obszarze optymalizacji produkcji, konsolidacji rynków i specyfikacji działalności, możliwa staje się produkcja wszystkich elementów zmechanizowanego procesu wydobywania zarówno metodą ścianową, jak i odkrywkowego.

Zasoby wiedzy, jakimi dysponują grupy FAMUR i KOPEX, oraz ich doświadczenie i pozycja rynkowa dają szansę na zbudowanie platformy umożliwiającej ekspansję eksportową polskiej myśli technicznej oraz sprawdzonych produktów i usług. Integracja grup FAMUR i KOPEX ma także na celu przeciwstawienie się negatywnym tendencjom w branży górniczej. Konsolidacja pozwoli bowiem na jeszcze lepsze dopasowanie oferty do aktualnych potrzeb rodzimego górnictwa oraz zwiększenie aktywności na rynkach, na których obecna była Grupa KOPEX. Optymalizacja procesów produkcyjnych i wzrost skali działalności powinny dodatkowo obniżyć jej koszty.

W następnych latach Grupa FAMUR zamierza aktywnie uczestniczyć w procesie modernizacji przemysłu wydobywczego w Polsce. W listopadzie 2017 r. podpisała z Polskim Funduszem Rozwoju umowę o wspólnej inwestycji w Mining Equipment Finance Sp. z o.o. Głównym obszarem działalności spółki z Grupy FAMUR jest finansowanie inwestycji strategicznych w modernizacji sektora górniczego i energetycznego. Dzięki współpracy z Polskim Funduszem Rozwoju Grupa FAMUR zyskała nowe narzędzie w zakresie obsługi finansowej i wsparcia istotnych projektów inwestycyjnych.

Grupa FAMUR dąży do coraz wyraźniejszego zaznaczania obecności w istotnych dla górnictwa regionach świata. Grupa FAMUR zalicza do najbardziej perspektywicznych kierunków rynki wschodzące i na nich planuje wzmocnienie aktywności, w szczególności w Indonezji, Wietnamie, Indiach, Ameryce Południowej, na Bałkanach, w Turcji oraz na Bliskim Wschodzie. Do tych krajów spółki Grupy chcą eksportować kompleksowe rozwiązania kierowane zarówno do sektora głębinowego, jak i odkrywkowego oraz energetyki, Grupa planuje również eks-

pansję na kluczowych światowych rynkach takich jak Chiny, Stany Zjednoczone, Kanada i Australia poprzez poszukiwanie partnerów strategicznych i zawiązywanie aliansów celem osiągnięcia wspólnych korzyści.

Jednym z najważniejszych odbiorców autorskich rozwiązań Grupy FAMUR pozostaje nadal Rosja i pozostałe kraje Wspólnoty Niepodległych Państw. Celem Grupy FAMUR jest uzyskanie w 2022 r. 50% przychodów z działalności na rynkach zagranicznych (w ostatnich latach udział ten wzrasta – w 2017 r. osiągając 38%). Aby zrealizować ten cel, Grupa FAMUR zamierza przeznaczyć kapitał na budowę i rozwój spółek serwisowych oraz przedstawicielstw handlowych. W 2018 r. Grupa planuje również przeznaczyć nakłady finansowe na modernizację produkcji, w tym jej automatyzację.

1.3. Łańcuch wartości

Grupę Kapitałową FAMUR tworzą zarówno podmioty produkcyjne, jak i usługowe oraz handlowe działające w różnych segmentach, zajmujące się rynkami krajowym oraz zagranicznymi.

Na wspólny łańcuch wartości Grupy FAMUR składają się następujące elementy:

- Szeroka oferta, zawierająca kompleksowe rozwiązania od projektu, poprzez budowę, do obsługi posprzedażowej.
Spółki Grupy posiadają kompetencje nie tylko do wytwarzania maszyn i urządzeń, lecz także do ich projektowania i rozwoju, dzięki czemu gwarantują elastyczność i możliwość dostosowania rozwiązań do specyficznych potrzeb klientów (produkty „szyte na miarę”). Jednocześnie Grupa może zaoferować swoje maszyny i urządzenia w korzystnej cenie ze względu na niskie koszty produkcji – wszystkie zakłady produkcyjne zlokalizowane są wybranych rejonach Polski, a ich działalność jest efektywnie zorganizowana według wzorców Grupy. Duże moce produkcyjne i ciągła optymalizacja procesów umożliwiają także dostarczanie maszyn doskonałej jakości w krótkim czasie. Klienci mogą także liczyć na wsparcie w zakresie informacji o metodach eksploatacji, w szczególności o prowadzeniu wydobycia w najtrudniejszych warunkach geologicznych. Grupa oferuje również pomoc w poszukiwaniu finansowania inwestycji wśród banków i firm leasingowych. Zapewnienie pomocy przy finansowaniu inwestycji stanowi istotny element silnej pozycji konkurencyjnej Grupy FAMUR. Ponadto FAMUR S.A. oferuje dzierżawę poremontowej floty sprzętu.
- Przemysłane i konsekwentnie realizowane inwestycje.
W ostatnich piętnastu latach FAMUR S.A. przejął kilkanaście firm. W większości były to podmioty, których działalność uzupełniała dotychczasową ofertę Grupy FAMUR, lub dawała możliwość wejścia na nowe pokrewne rynki. W wyniku tych procesów Grupa FAMUR proponuje obecnie klientom nie tylko kombajny ścienne (będące kluczowym produktem zakładów Underground FAMUR na początku dwudziestego pierwszego wieku), lecz całe ciągi wydobywcze do kopalń węgla kamiennego oraz urządzenia transportowe i dźwigowe do kopalń węgla brunatnego, portów i placów przeładunkowych. Decyzje konsolidacyjne przyczyniły się do umocnienia pozycji Grupy zarówno na polskim rynku, jak i na rynkach zagranicznych. Integracja przebiegała sprawnie i pozwoliła uzyskać zakładane korzyści w postaci: dywersyfikacji działalności i uniezależnienia się od sytuacji panującej na podstawowym rynku, pozyskania know-how oraz obniżenia kosztów produkcji.
- Obecność na kluczowych rynkach górniczych.
Grupa jest aktywna w ponad 40 krajach. Jej maszyny i urządzenia pracują m.in. w kopalniach Chin, Indii, Rosji, Kazachstanu, RPA, Meksyku, a więc w państwach, które odgrywają kluczową rolę w wydobyciu węgla. Według prognoz Chin i Indii pozostaną w kolejnych latach głównymi producentami węgla (ich łączny udział kształtować się będzie w następnych latach na poziomie ponad 50%).
- Elastyczność – umiejętność szybkiego wykorzystywania pojawiających się okazji rynkowych.
Potencjał produkcyjny oraz intelektualny pozwala Grupie szybko reagować na zmiany rynku.
- Doświadczenie i kompetencje.
Spółki tworzące Grupę mają duże doświadczenie zdobyte we współpracy z kopalniami na całym świecie. Jednocześnie charakteryzuje je silna chęć i umiejętność ciągłego poprawiania organizacji.
- Solidne finanse, na które składają się:
  - niski poziom zadłużenia netto (na koniec 2017 r. wynoszący 80 mln zł, przy wskaźniku zadłużenia netto 0,3x);

- konserwatywna polityka finansowa i bezpieczna płynność (na koniec 2017 r. wskaźnik płynności bieżącej wynosił 2,4x);
- skoncentrowanie na generowaniu dodatniego cash-flow z działalności operacyjnej;
- satysfakcjonująca marżowość (marża EBITDA na poziomie 20% w 2017 r.);
- efektywne i elastyczne zarządzanie.
- Solidny właściciel, zapewniający długoterminowy i zrównoważony rozwój.

Główne procesy

DORADZTWO, W TYM OPCJONALNE WSPARCIE W POSZUKIWANIU FINANSOWANIA

Jako wiodący producent maszyn i urządzeń wykorzystywanych w górnictwie głębinowym i odkrywkowym Grupa FAMUR systematycznie bierze udział w przetargach publicznych organizowanych przez główne podmioty tworzące rynek, jest zapraszana do negocjacji oraz otrzymuje zapytania ofertowe dotyczące dostawy urządzeń i usług do kopalń oraz przemysłu. Grupa prowadzi też stałe działania marketingowe mające na celu pozyskanie nowych zamówień i klientów, szczególnie na rynkach zagranicznych.

Dane zawarte w zapytaniach ofertowych i dokumentach przetargowych są analizowane pod kątem technicznym, prawnym, finansowym i operacyjnym. Grupa FAMUR podejmuje się realizacji zadań, które zapewniają odpowiedni poziom oczekiwanych korzyści ekonomicznych dla jednostek grupy, przy minimalizacji ryzyk operacyjnych, prawnych i finansowych.

Podpisanie przez Grupę FAMUR umowy z kontrahentem na dostawę maszyn i urządzeń jest początkiem właściwego procesu produkcji. Z uwagi na wysoką specjalizację produkowanych urządzeń i potrzebę ich dostosowania do warunków panujących w miejscu przeznaczenia (np. danej kopalni) istotnym etapem realizacji zawartych kontraktów jest projektowanie, tj. opracowanie niezbędnej dokumentacji technicznej danego zamówienia. Te prace w większości przypadków wykonują inżynierowie pracujący w poszczególnych zakładach produkcyjnych. Dokumentacja uwzględnia nie tylko specyfikację istotnych warunków zamówienia, lecz także warunki lokalizacyjne, dyrektywy UE, dyrektywy maszynowe oraz analizy awaryjności. Sporządzane są także wytyczne do zamówień materiałów handlowych, uwzględniające m.in. wymagania kontrahenta w tym zakresie.

Grupa FAMUR w segmencie Underground dysponuje scentralizowanym systemem zakupów niezbędnych surowców i materiałów. Proces zakupów w pozostałych segmentach Grupy jest bardziej zdywersyfikowany i spółki mają autonomię w zakupach i kooperacji. Przy wyborze dostawcy materiałów i podzespołów zachowywana jest należyta staranność: sprawdza się jego sytuację finansową oraz ocenia, czy dostawca spełnia wymogi, które zapobiegają tzw. karuzeli podatkowej. Grupa FAMUR nie dokonuje zakupów materiałów od okazjonalnych dostawców, oferujących cenę odbiegającą istotnie od stawek rynkowych.

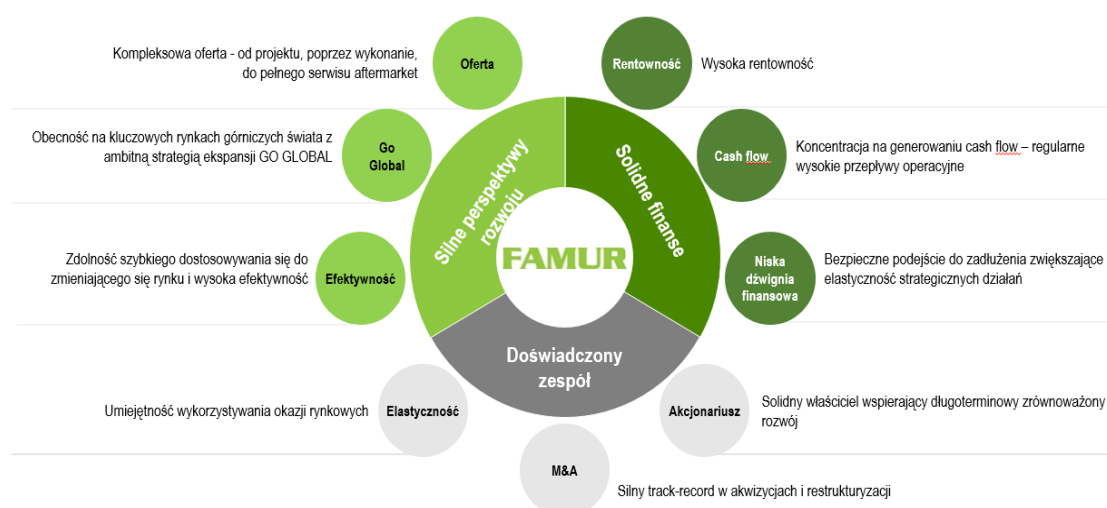
W procesie produkcji Grupa FAMUR korzysta z nowoczesnych technologii, w tym w zakresie obróbki cieplnej oraz spawalnictwa. Do budowy ciągów przeznaczonych do użytku w górnictwie, energetyce i przemyśle wykorzystuje również wyprodukowane już wcześniej moduły, jak również zleca wykonanie niektórych elementów zamówienia podwykonawcom, w segmencie Underground w pierwszej kolejności wchodzącym w skład Grupy FAMUR. W zakładach produkcyjnych Underground remontuje się także kombajny zwracane z dzierżaw. Nieodłącznym elementem każdego procesu produkcji jest kontrola jakości, wykonywana wieloetapowo w zakładach Grupy. Po zmontowaniu urządzenia są poddawane testom. Sprawdza się zgodność z technicznymi atestami i świadectwami jakości, dzięki czemu wszystkie urządzenia spełniają normy jakościowe i wymogi formalne na etapie wysyłki do klienta.

Wytworzone urządzenia są dostarczane do odbiorców, przy czym duże gabarytowo maszyny i ciągi technologiczne dostarczane w częściach, partiami. W zakresie dostaw urządzeń do kontrahentów, Grupa zleca te usługi zewnętrznym, wypróbowanym przewoźnikom, z częścią z nich podpisane są stałe umowy współpracy; niemniej spółki grupy stosują też akcje ofertowe w celu wyłonienia najkorzystniejszych ofert z grona sprawdzonych firm transportowych.

Grupa FAMUR dostarcza swoim klientom głównie kompleksowe, „szyte na miarę” rozwiązania, gdzie montaż należy do istotnych procesów realizacji kontraktu, często gwarantowanych warunkami kontraktowymi. Montaż w miejscu docelowym wykonują wyspecjalizowane służby serwisowo-montażowe Grupy, a w uzasadnionych przypadkach realizowane przez podwykonawców pod ścisłym nadzorem specjalistów Grupy. Inżynierowie i służby serwisowe FAMUR są w stanie zapewnić kompatybilność wyprodukowanych urządzeń i maszyn własnych z urządzeniami innych producentów i składających się na jeden ciąg technologiczny, uruchamiany u odbiorcy. Uruchomienie obejmuje prace związane ze stopniowym uzyskiwaniem zamontowanych urządzeń zakładanej mocy. Rozruch ciągu produkcyjnego może trwać do trzech miesięcy. Ostateczny odbiór dużych ciągów, wraz podpisaniem protokołu następuje po montażu i rozruchu u klienta, na miejscu przeznaczenia.

Grupa zapewnia obsługę serwisową sprzętu u odbiorców, poprzez wyspecjalizowane służby serwisowe. W przypadku największego segmentu Underground Centrum Serwisowe jest dostępne do dyspozycji klientów 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu; serwis świadczony jest także poprzez serwisy lokalne w poszczególnych oddziałach. Służby serwisowe posiadają niezbędną wiedzę oraz doświadczenie konieczne, by w jak najkrótszym czasie przywrócić maksymalną wydajność maszyn. Telefoniczny wywiad i przeprowadzana podczas rozmowy analiza diagnostyczna pomagają ocenić, czy zgłaszaną kwestię można rozwiązać zdalnie, czy też należy oddelegować w tym celu na miejsce wykwalifikowanego serwisanta. Grupa FAMUR świadczy także usługi e-serwisu, tj. usługi w zakresie ciągłego monitorowania bieżącego stanu maszyn, szacowania czasu pozostałego do serwisu, kontrolowania progów alarmowych systemów diagnostycznych oraz generowania raportów okresowych i ostrzegawczych. Obok usług objętych gwarancją Centrum serwisowe oraz serwisy lokalne świadczą także usługi pogwarancyjne. Obsługą sprzętu dostarczonego do spółek zagranicznych zajmują się centra serwisowe (zewnętrzne lub w ramach Grupy FAMUR) zlokalizowane za granicą. Priorytetem jest również szybka reakcja na zgłaszane potrzeby użytkowników sprzętu.

Główne przewagi konkurencyjne

Zintegrowane Systemy Zarządzania

Dla zapewnienia wymaganej jakości produkowanych wyrobów, świadczonych usług spełniających wymagania Klientów, FAMUR S.A. oraz spółki zależne posiadają wdrożone Zintegrowane Systemy Zarządzania, których zakres jest zgodny z profilem działalności biznesowej. Systemy Zarządzania oparte są na zarządzaniu procesowym, zidentyfikowane w odniesieniu do przyjętej strategii procesy, zostały powiązane w spójny system określa-

jący sekwencję i ich wzajemne oddziaływanie. Poprzez ciągle doskonalenie zintegrowanych systemów zarządzania możliwe jest zwiększenie konkurencyjności przy minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko oraz dbałości o bezpieczeństwem i higienę pracy.

W ramach wdrożonych wymagań norm ISO: 9001, 14001, 18001/OHSAS 18001 oraz norm branżowych w obszarze zarządzania jakością, ochroną środowiska, BHP opracowano dokumentację ZSZ, na którą składają się m.in.: Polityki ZSZ, Cele ZSZ oraz procedury i instrukcje.

Systemy poddawane są corocznym audytom nadzoru oraz audytom recertyfikacyjnym w cyklu 3-letnim przez akredytowane jednostki certyfikujące.

1.4. Pozostałe informacje

Opis modelu biznesowego Grupy FAMUR został opracowany na bazie dokumentów wewnętrznych i wskazanych w niniejszym Oświadczeniu źródeł zewnętrznych. W 2017 r. zaszły pewne zmiany w modelu biznesowym Grupy – częściowo związane z konsolidacją potencjału segmentu Surface oraz przede wszystkim związane z integracją z Grupą KOPEX – które zostały uwzględnione i opisane w Oświadczeniu. Ostateczne zakończenie procesu integracji Grupy FAMUR i Grupy KOPEX od strony formalnej, według szacunków Zarządu powinno nastąpić w lipcu 2018 r.

2. Opis polityk, procedur należytej staranności oraz rezultatów ich stosowania

2.1. Ogólne założenia działalności Grupy w obszarze zrównoważonego rozwoju

Aby w pełni sprostać wymaganiom rynku oraz skutecznie konkurować na rynku krajowym i zagranicznym, Grupa FAMUR stale poprawia jakość zarządzania (ładu korporacyjnego), odwołując się do wartości oraz przepisów prawa krajowego i międzynarodowego.

Dobre zarządzanie firmą to dla Grupy FAMUR, oprócz uzyskiwania korzyści ekonomicznych, konkurencyjna jakość produktów i usług, tworzenie bezpiecznych miejsc pracy, a także dbanie o środowisko i dialog ze społecznością lokalną.

Realizując wizję i strategię biznesową, Grupa FAMUR ma na względzie globalną ideę zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności biznesu, co znajduje wyraz w:

- działaniu zgodnym z zasadami ładu korporacyjnego;
- „byciu dobrym sąsiadem” w społecznościach, w obszarze których Grupa prowadzi operacje biznesowe, przede wszystkim zaś w bezpośrednim otoczeniu siedzib spółek i zakładów produkcyjnych;
- tworzeniu bezpiecznych miejsc pracy;
- poszanowaniu praw człowieka;
- poszanowaniu różnorodności pracowników i współpracowników;
- dbaniu o środowisko i ochronie zasobów naturalnych przez przestrzeganie wymagań środowiskowych i jakościowych oraz kształtowanie właściwych postaw pracowników.

W przekonaniu Grupy FAMUR takie podejście nie tylko zapewnia trwałość operacji biznesowych w zmieniającym się świecie, ale również przynosi korzyści klientom, akcjonariuszom oraz wszelkim podmiotom i osobom, na które działalność Grupy ma wpływ.

Cele Zrównoważonego Rozwoju

Istotne dla Grupy FAMUR – w kontekście zaangażowania społecznego – są również Cele Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals – SDGs), które zostały ogłoszone w 2015 r. podczas szczytu Agendy Zrównoważonego Rozwoju 2030 w siedzibie głównej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

Cele Zrównoważonego Rozwoju zostały sformułowane jako wyzwania globalne, którym towarzyszy przekonanie, że skuteczne działania zapobiegające niszczeniu środowiska, zmianom klimatycznym i zapewniające ludziom godne życie – we współczesnym, złożonym świecie muszą być podejmowane w sposób zsynchronizowany w skali globalnej, a sektor biznesu pełni jedną z kluczowych ról w realizacji tych celów. Z tego względu Grupa FAMUR włącza Cele Zrównoważonego Rozwoju w swoją filozofię działania.

Szczególnie istotne w działalności Grupy są następujące Cele Zrównoważonego Rozwoju²⁶:

- **Cel 4:** Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie. Pod tym względem działania Grupy wpisują się zwłaszcza w zadanie: „Do 2030 roku znacznie zwiększyć liczbę młodzieży i dorosłych, którzy posiadają odpowiednie umiejętności, w tym techniczne i zawodowe, potrzebne przy uzyskaniu zatrudnienia, znalezieniu godziwej pracy i rozwoju przedsiębiorczości”²⁷. Grupa FAMUR współpracuje z uczelniami i szkołami średnimi w celu podniesienia jakości kształcenia technicznego i pozyskania wartościowych pracowników. Grupa angażuje się również w działalność Fundacji TDJ, należącej do TDJ S.A., która przede wszystkim wspiera rozwój dzieci i młodzieży.
- **Cel 9:** Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność. Ten cel oznacza dla Grupy m.in. aktywną współpracę z innymi podmiotami na rynku w celu zapewnienia produktów i usług wysokiej jakości, a jednocześnie bezpiecznych dla ludzi (pracowników, społeczności lokalnych i pozostałych interesariuszy) oraz środowiska. Grupa FAMUR jest jednym z sygnatariuszy inicjatywy „Górnictwo OK”, podjętej m.in. z Jastrzębską Spółką Węglową i Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie.
- **Cel 17:** Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju. Cel ten dotyczy partnerskiej współpracy między rządami, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim, budowanej w oparciu o zasady i wartości, wspólną wizję i wspólne cele, które stawiają człowieka i naszą planetę w centrum działań. Grupa FAMUR dąży do budowania trwałego, wieloletniego partnerstwa z organizacjami społecznymi oraz społecznościami lokalnymi, przyczyniając się do ich rozwoju i aktywnie je wspierając. Realizacji tego celu sprzyja również udział Grupy w inicjatywie „Górnictwo OK” oraz wdrażanie koncepcji Przemysłu 4.0, u podstaw której leży unowocześnienie i konsolidacja systemów oraz integracja współpracy ludzi z maszynami sterowanymi cyfrowo, szeroko wykorzystującymi sieć bezprzewodową oraz technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT). W Grupie FAMUR stale wdrażane są innowacje produktowe, a także systemy informatyczne podnoszące bezpieczeństwo i efektywność wydobycia surowców oraz obniżające koszty procesów wydobycia. W celu podnoszenia standardów polskich i światowych technik wydobywczych Grupa FAMUR współpracuje z instytucjami państwowymi i ośrodkami akademickimi.

Polityki i procedury należytej staranności

[G4-DMA] Grupa FAMUR wdrożyła polityki mające zastosowanie do całej Grupy i wszystkich spółek zależnych. Spółki zależne oznaczają spółki podlegające konsolidacji w ramach grupy kapitałowej, w których kontroluje ona – bezpośrednio lub pośrednio – nie mniej niż 50 proc. praw głosu, lub które są przez nią kontrolowane w inny sposób.

Spółki zależne należące do Grupy FAMUR zobowiązane są do przestrzegania danej polityki w swojej codziennej pracy. Wszystkie spółki zależne należące do Grupy zobowiązane są do przekazania pracownikom postanowień wynikających z określonej polityki.

W ramach procedur należytej ostrożności, zadaniem jednostki dominującej – spółki FAMUR S.A. – jest również regularne monitorowanie przestrzegania danej polityki oraz dopilnowanie, by wszelkie niezbędne działania naprawcze zostały niezwłocznie określone i wdrożone.

Wszelkie rozbieżności pomiędzy postanowieniami wynikającymi z określonej polityki a przepisami krajowymi lub innymi obowiązującymi normami podlegają ocenie ze strony centrali Grupy FAMUR we współpracy ze spół-

²⁶ Zob. <http://www.un.org.pl>

²⁷ Tamże.

kami należącymi do Grupy. Grupa FAMUR okresowo dokonuje przeglądu polityk w celu zapewnienia ich adekwatności i przydatności względem działań prowadzonych przez Grupę.

2.2. Opis polityk oraz procedur należytej staranności stosowanych przez Grupę

2.2.1. Zagadnienia społeczne

Polityka zaangażowania społecznego

Grupa FAMUR posiada wdrożoną politykę zaangażowania społecznego, której kluczowe zapisy przedstawiają się w następujący sposób:

Wdrażając politykę zaangażowania społecznego, Grupa FAMUR zobowiązuje się do budowania relacji ze społecznościami, w obszarze których prowadzi operacje biznesowe, oraz wspierania ich w sposób, który będzie maksymalizował korzyści dla wszystkich stron.

Cele Grupy w zakresie zaangażowania społecznego:

- Budowanie partnerstwa międzysektorowego opartego na szacunku i obustronnych korzyściach.
- Otwartość na istotne potrzeby sygnalizowane przez społeczności lokalne, szczególnie gdy dotyczą one bliskiego otoczenia firmy.

Realizacja celów:

- Partnerstwo międzysektorowe na rzecz społeczności lokalnych – realizowane m.in. przez działania aktywne (przede wszystkim w sąsiedztwie zakładów Grupy) przy wsparciu wolontaryjnym pracowników, ukierunkowane na zdiagnozowane potrzeby społeczne.
- Wspomaganie działań prowadzonych przez Fundację TDJ, która w szerokim zakresie wspiera szanse rozwojowe i edukacyjne dzieci pracowników Grupy FAMUR oraz jej otoczenia, m.in. przez fundowanie stypendiów naukowych, a także organizuje obozy wakacyjne dla dzieci i młodzieży.
- Wzmacnianie relacji z interesariuszami firmy w obszarach związanych z działalnością spółek Grupy FAMUR, m.in. przez inicjatywę „Górnictwo OK”, współpracę z uczelniami oraz szkołami technicznymi.

2.2.2. Zagadnienia pracownicze

Prawo krajowe i międzynarodowe

Grupa FAMUR kieruje się w swoich działaniach polityką przestrzegania odpowiednich przepisów prawa w krajach, w których prowadzi operacje biznesowe. Na gruncie polskim, w kontekście zarządzania zasobami ludzkimi, podstawowy akt prawny to Ustawa Kodeks Pracy (Dz.U. z 1974 r. nr 24, poz. 141), na podstawie którego zostały stworzone wewnętrzne dokumenty regulujące pracę poszczególnych spółek.

Polityka personalna

Grupa FAMUR wdrożyła politykę personalną, której główne cele strategiczne w obszarze zagadnień pracowniczych to:

1. Zapewnienie bezpiecznych warunków pracy.
2. Rozwój kompetencji pracowników.
3. Stabilny zespół wykwalifikowanych pracowników.
4. Postrzeganie Grupy FAMUR oraz poszczególnych spółek wchodzących w jej skład jako dobrych pracodawców.

Zgodnie z przyjętą polityką przy zatrudnianiu nowego pracownika będą brane pod uwagę tylko odpowiednie umiejętności i doświadczenie oraz przestrzeganie zasad Grupy FAMUR. Nie będą uwzględniane: pochodzenie kandydata, narodowość, religia, rasa, płeć, niepełnosprawność, orientacja seksualna ani wiek.

Grupa FAMUR dąży do stworzenia stabilnego zespołu wykwalifikowanych pracowników, m.in. przez budowanie relacji z potencjalnymi kandydatami, współpracę ze szkołami i uczelniami oraz oferowanie staży i praktyk w oddziałach i spółkach wchodzących w skład Grupy.

Celem Grupy FAMUR jest również zapewnienie pracownikom bezpieczeństwa pracy i sprawiedliwych, tj. adekwatnych do kompetencji pracownika i sytuacji biznesowej Grupy, warunków zatrudnienia. Grupa FAMUR wyznaje również zasadę sprawiedliwego i adekwatnego do wykonanej pracy wynagrodzenia dla każdego pracownika, niezależnie od zajmowanego przez niego stanowiska.

Grupa dba o wszystkich ludzi pracujących wewnątrz i na zewnątrz pomieszczeń, zobowiązując usługodawców do zapewnienia odpowiednich warunków pracy. Niedopuszczalne są jakiegokolwiek formy nękania lub dyskryminacji, dlatego menedżerowie są zobowiązani do budowania i utrzymywania ze swoimi zespołami oraz otoczeniem biznesowym poczucia wzajemnego zaufania i atmosfery dialogu, tak by każdy pracownik mógł być dopuszczony do głosu.

Poszczególne spółki wchodzące w skład Grupy FAMUR dysponują wewnętrzną dokumentacją regulującą obszar szkoleń i pozwalającą skutecznie zarządzać zasobami ludzkimi. Dokumenty te określają także zapotrzebowanie szkoleniowe oraz wyznaczają priorytety rozwojowe.

Grupa FAMUR w żaden sposób nie ogranicza wolności zrzeszania się pracowników, ich prawa do tworzenia związków i stowarzyszeń w ramach lokalnego prawa. Prowadzi przy tym aktywny dialog ze związkami zawodowymi działającymi w ramach spółek wchodzących w skład Grupy.

2.2.3. Środowisko naturalne

Prawo krajowe i międzynarodowe

Grupa FAMUR kieruje się w swoich działaniach polityką przestrzegania odpowiednich przepisów prawa. Wymagania prawne spełnia przez zapobieganie wszelkim niezgodnościom odnoszącym się do oferowanych produktów i usług, jak również wypadkom, awariom, zdarzeniom potencjalnie wypadkowym i chorobom zawodowym.

Polityka środowiskowa

Grupa FAMUR opracowała i wdrożyła politykę środowiskową. W celu odpowiedniego zarządzania jakością, bezpieczeństwem i higieną pracy oraz kwestiami związanymi ze środowiskiem część spółek zależnych Grupy FAMUR wdrożyła Zintegrowane Systemy Zarządzania (ZSZ), których integralną częścią jest Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania – właściwa dla danej spółki. Wszystkie spółki zależne Grupy FAMUR kierują się wewnętrznymi regulacjami, dążąc do zapewnienia jak najwyższej jakości oferowanych produktów i usług oraz bezpieczeństwa osobom z nich korzystającym i pracownikom, a także minimalizowania – tam, gdzie jest to możliwe – wpływu działalności na środowisko.

Poszczególne spółki zależne Grupy FAMUR wdrażają odpowiednie dla swojego profilu działalności normy zarządzania w obszarach objętych polityką, m.in. PN-EN ISO 9001:2015, BS OHSAS 18001:2007, PN-EN ISO 14001:2005, PN-EN ISO 14001:2015, PN-EN ISO 9001:2009, PN-N 18 001:2004. Dysponują również dokumentacją wewnętrzną precyzującą wdrażanie polityki w codziennej działalności operacyjnej.

Zarówno zarząd FAMUR S.A., jak i zarządy poszczególnych spółek zależnych Grupy FAMUR, kadra kierownicza oraz pracownicy są zaangażowani w ciągły rozwój ZSZ i doskonalenie działań na rzecz jakości, propagowania kultury BHP oraz ochrony środowiska.

Zarząd FAMUR S.A. jako jednostka dominująca w Grupie FAMUR zobowiązuje się do podejmowania działań mających na celu podnoszenie jakości produktów i świadczonych usług w całej Grupie, jednocześnie dążąc do minimalizowania ich wpływu na środowisko, w tym zapobiegania zanieczyszczeniom. Ponadto zobowiązuje się do spełnienia wymagań prawnych i innych wymagań, odnoszących się m.in. do zagrożeń BHP i aspektów środowiskowych, mających zastosowanie w działalności Grupy FAMUR.

2.2.4. Poszanowanie praw człowieka

Prawo krajowe i międzynarodowe

Grupa FAMUR kieruje się w swoich działaniach polityką zapobiegania łamaniu praw człowieka, dążąc do możliwie najbardziej rzetelnego przestrzegania przepisów prawa. W kontekście zagadnienia poszanowania różnorodności pracowników podstawowe akty prawne to Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ustawa Kodeks Pracy (Dz.U. z 1974 r. nr 24, poz. 141), na podstawie których sporządzona została wewnętrzna dokumentacja regulująca pracę poszczególnych spółek.

Polityka praw człowieka

Polityka praw człowieka Grupy FAMUR została sformułowana na podstawie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (1948 r.), Międzynarodowej Karty Praw Człowieka, Wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących biznesu i praw człowieka²⁸ oraz Inicjatywy ONZ „Global Compact”²⁹.

Polityka Grupy FAMUR dotycząca praw człowieka określa zasady działań i zachowań związanych z prawami człowieka w Grupie FAMUR, w tym w łańcuchu dostaw oraz w relacjach z interesariuszami.

Grupa FAMUR rozumie politykę przestrzegania praw człowieka jako unikanie naruszania praw przysługujących innym, aktywne zapobieganie tego rodzaju naruszeniom oraz podejmowanie działań naprawczych, jeśli którakolwiek ze spółek wchodzących w skład Grupy FAMUR przyczyniłaby się – bezpośrednio lub pośrednio – do naruszenia takiego prawa.

Grupa FAMUR zobowiązuje się do szanowania praw człowieka przysługujących swoim pracownikom oraz do stałego uświadamiania ich w kwestii przysługujących im praw w tym zakresie.

Grupa FAMUR szanuje i propaguje prawa człowieka w relacjach ze swoimi partnerami biznesowymi.

Grupa FAMUR dąży do poszanowania praw człowieka i stara się rozumieć potrzeby, zwyczaje oraz wartości społeczności lokalnych, w obszarze których – pośrednio lub bezpośrednio – prowadzi działalność biznesową.

Szczegółowe kwestie objęte polityką praw człowieka Grupy FAMUR to: bezpieczeństwo i higiena pracy, zapewnianie wolności wypowiedzi, zapobieganie pracy dzieci, eliminacja wyzysku, przestrzeganie warunków zatrudnienia, ochrona danych osobowych, zapobieganie dyskryminacji oraz poszanowanie praw społeczności lokalnych.

2.2.5. Przeciwdziałanie korupcji

Polityka przeciwdziałania korupcji

[G4-57], Aby przeciwdziałać zjawiskom korupcji, konfliktu interesów oraz innych nadużyć o podobnym charakterze, Grupa FAMUR wdrożyła politykę przeciwdziałania korupcji, która określa jednolite zasady dotyczące postępowania w razie stwierdzenia nadużyć, zapobiegania i przeciwdziałania nadużyciom dokonywanym na szkodę Grupy FAMUR oraz działaniom niezgodnym z zasadami obowiązującymi w Grupie. Zapewnia także transparentność swoich działań względem partnerów handlowych.

Zgodnie z przyjętą polityką Grupa FAMUR stosuje zasadę niepodejmowania jakichkolwiek decyzji biznesowych mających związek z działaniami korupcyjnymi.

²⁸ http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

²⁹ <https://www.unglobalcompact.org/>

Polityka przeciwdziałania korupcji Grupy FAMUR określa następujące sposoby jej realizacji:

1. Szkolenie pracowników oraz informowanie współpracowników, w tym partnerów biznesowych, o kwestiach związanych z polityką przeciwdziałania korupcji.
2. Zachęcanie pracowników i współpracowników do raportowania naruszeń polityki organizacji oraz nieetycznych zachowań.
3. Powiadamianie organów ścigania o wszelkich naruszeniach przepisów obowiązującego prawa.

Polityka określa również zasady zapobiegania konfliktom interesów, ich ujawniania i rozwiązywania, zwłaszcza w takich przypadkach, jak osobiste relacje w miejscu pracy, zaangażowanie zewnętrzne, relacje z partnerami biznesowymi i konkurentami, przyjmowanie prezentów, finansowanie posiłków, podróży bądź rozrywek, a także pobieranie opłat, prowizji, świadczenie lub korzystanie z usług.

2.2.6. Różnorodność

Prawo krajowe i międzynarodowe

W kontekście poszanowania różnorodności pracowników podstawowy akt prawny obowiązujący w Polsce to Ustawa Kodeks Pracy (Dz.U. z 1974 r. nr 24, poz. 141), na podstawie której została sporządzona wewnętrzna dokumentacja regulująca pracę poszczególnych spółek.

Polityka różnorodności

Wdrożona przez Grupę FAMUR polityka różnorodności zobowiązuje spółki wchodzące w skład Grupy do:

- zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na odmienną wynikającą z: płci, przynależności rasowej, narodowej lub etnicznej, religii, wyznania, światopoglądu, stopnia i rodzaju niepełnosprawności, stanu zdrowia, wieku, orientacji psychoseksualnej czy tożsamości płciowej, a także statusu rodzinnego, stylu życia i innych możliwych przesłanek dyskryminacyjnych (polityka równego traktowania);
- zarządzania różnorodnością przez rozwijanie strategii, rodzajów polityki i programów, które tworzą takie środowisko pracy, w którym każdy pracownik może czuć się doceniany, a co przekłada się na sukces całej Grupy FAMUR.

Ponadto polityka różnorodności zakłada, że przy wyborze władz spółek oraz jej kluczowych menedżerów Grupa FAMUR dąży do zapewnienia wszechstronności i różnorodności, szczególnie w obszarze płci, kierunków wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego. Decydującym aspektem są tu przede wszystkim wysokie kwalifikacje oraz merytoryczne przygotowanie do pełnienia określonej funkcji.

3. Niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością Grupy FAMUR

Wskaźniki dotyczące zagadnień społecznych

Kluczowe działania realizowane w obszarze działań społecznych:

Kopalnia aktywności

„Kopalnia Aktywności” to program realizowany w ramach działań w zakresie wolontariatu pracowniczego, którego celem było zwiększenie aktywności społecznej osób pracujących w branży przemysłu ciężkiego. Jednocześnie inicjatywa ta miała udowodnić, że niesienie pomocy społecznościom lokalnym oraz ciekawe i kreatywne wykorzystanie wolnego czasu idą ze sobą w parze.

Do programu dobrowolnie zgłosiło się 20 pracowników Grupy KOPEX i Grupy FAMUR. Wzięli oni udział w 40-godzinnych szkoleniach z zakresu komunikacji, diagnozy społecznej, planowania projektów i zarządzania zmianą, by we współpracy z mentorem lub mentorką przygotować i zrealizować mikroprojekt społeczny w wybranej przez siebie tematyce dla określonej społeczności lokalnej. Uczestnicy programu spotkali się również z przedstawicielami innych organizacji pozarządowych ze Śląska, by skorzystać z fachowej wiedzy na temat organizowania adekwatnej do potrzeb pomocy. Celem spotkania z organizacjami było przede wszystkim poka-

zanie, że "niesienie dobra" czy "charytatywność" to przede wszystkim fachowa pomoc udzielana od lat przez ludzi, którzy są nie tylko pasjonatami, ale i profesjonalistami.

Od września 2016 do lipca 2017 uczestnicy wspierani przez mentorów wypracowywali idee i cele swoich mikroprojektów. W wyniku tych spotkań powstało pięć grup: Jesteś Ważny, Bezpieczny Fotelik, Sportowe Dzieciaki, Muzyka Aniołów oraz grupa Czyste Powietrze (która później włączyła się w akcję Malowania Szpitala).

Wytwórnia kompetencji społecznych i obywatelskich

"Wytwórnia kompetencji społecznych i obywatelskich" to kolejny długoterminowy projekt realizowany w ramach wolontariatu pracowniczego, który prowadzony był od maja do listopada 2017 r. Jego celem było przygotowanie 10 pracowników Grupy, zatrudnionych w różnych lokalizacjach (Katowice, Gorlice, Piotrków Trybunalski) do pełnienia roli edukatorów społecznych. W trakcie specjalnie przygotowanego programu szkoleń, przyszli edukatorzy zdobyli teoretyczną, ale przede wszystkim praktyczną wiedzę trenerską, którą już po kilku tygodniach wykorzystali prowadząc pierwsze zajęcia z młodzieżą podczas Wakacji z Pasją.

Zakończeniem projektu było przeprowadzenie minimum dwóch warsztatów na uczestnika w szkołach lub innych instytucjach, wokół których gromadzi się młodzież. Zajęcia miały na celu wskazanie uczniom jakie możliwości daje im środowisko, w którym funkcjonują; upowszechnić edukację obywatelską oraz postawy społeczne wśród młodzieży.

W warsztatach z edukatorami wzięło dotychczas udział ponad 370 młodych osób w wieku od 13 do 23 roku życia – uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie województw: łódzkiego, małopolskiego i śląskiego.

Nasi edukatorzy są dziś przygotowani pod względem teoretycznym i praktycznym do prowadzenia zajęć m.in. z zakresu kompetencji niezbędnych młodzieży wchodzącej na rynek pracy, aktywizacji społeczności lokalnych, bezpiecznych sposobów korzystania z nowoczesnych technologii czy odpowiedzialności społecznej firmy.

Pomaluj dzieciom świat

Grupa FAMUR podjęła również inicjatywę wraz z innymi spółkami należącymi do Grup TDJ. 400 litrów farby, ponad 60 par rąk chętnych do pracy i bezcenny wymiar pomocy – pracownicy należących do Grupy TDJ, FAMUR S.A., PGO S.A. i TDJ Estate Sp. z o.o., a także członkowie i wolontariusze Fundacji TDJ uczestniczyli w niecodziennej akcji malowania przychodni Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach-Ligocie (GCZD).

Malowanie wewnętrznych ścian przychodni szpitala dziecięcego w GCZD zaplanowano na pięć kolejnych weekendów, począwszy od 23 czerwca 2017. W projekt zaangażowali się pracownicy zarówno stanowisk produkcyjnych, jak i zarządczych Grupy FAMUR, Grupy PGO, TDJ Estate Sp. z o.o., TDJ S.A. oraz Fundacji TDJ. W akcji wzięli udział również przedstawiciele projektu społecznego „Kopalnia Aktywności”, a także rodziny pracowników.

Pomysł na malowanie ścian w GCZD zrodził się w głowie jednej z pracownic TDJ, która kilkakrotnie korzystała ze swoim dzieckiem z pomocy lekarzy tego szpitala. Do uczestnictwa w tej inicjatywie nie trzeba było specjalnej zachęty. Odzew wśród pracowników był niesamowity. W akcji wzięło udział ponad 60 osób, w tym także bliscy naszych pracowników zatrudnionych w spółkach należących do Grupy TDJ, przedstawiciele Fundacji TDJ, a nawet byli pracownicy FAMUR S.A.

Paczka od Świętego Mikołaja

Pracownicy Grupy FAMUR nie raz udowodnili, że lubią i chcą pomagać. W grudniu 2017 roku FAMUR S.A. zorganizował zbiórkę artykułów na rzecz Domu Samotnej Matki w Rudzie Śląskiej oraz Regionalnego Ośrodka Opiekuńczo-Terapeutycznego z Gliwic, dobrze znanego z Kopalni Aktywności. Hojni „Mikołajowie” z firm: FAMUR S.A., Remag S.A., Elgór+Hansen S.A., TDJ S.A. i PGO S.A. obdarowali dzieci i dorosłych ogromną ilością ubrań i zabawek. Wśród podarunków znalazły się także wianki, bujaczki, artykuły spożywcze a nawet łóżeczko dziecięce. Finalnie z firmy wyjechały dwa samochody dostawcze wypełnione prezentami po sam dach.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” realizuje środowiskowy program psychoprophylaktyczny dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną. Programem objęta jest społeczność lokalna z terenu Katowice - Załęże, gdzie dużym problemem społecznym są bezrobocie, alkoholizm i przestępczość. Dla dzieci i młodzieży oznacza to szansę na pomoc w rozwiązaniu ich problemów bez konieczności opuszczania domu, szkoły, swojego środowiska. Celem Stowarzyszenia jest zatrzymanie procesu degradacji i izolacji całych rodzin, pomoc w usuwaniu przepaści tworzącej się między dziećmi i ich rówieśnikami z innych środowisk.

Centrala Grupy FAMUR wraz z katowickimi oddziałami włączyła się w zbiórkę produktów dla „Domu Aniołów Stróżów” z okazji Dnia Dziecka. W ciągu tygodnia pokój Działu Rozwoju Organizacji, który koordynował zbiórkę, zapełniał się kolejnymi produktami, pokazując jak duża chęć pomocy drzemie w naszych pracownikach. Wśród przekazanych artykułów, zgodnie z sugestią Prezes Stowarzyszenia, znalazły się m.in.: materiały do nauki i zabawy (kolorowe kredy, papiery, bloki do rysowania, flamastry), środki czystości (ręczniki, papier, płyny do mycia naczyń), artykuły medyczne (plastry, środki owadobójcze) czy spożywcze (wody, soki, budynie).

[G4-16] Inicjatywa Górnictwo OK

W 2017 r. jednostka dominująca Grupy FAMUR, spółka FAMUR S.A., wspólnie z Jastrzębską Spółką Węglową S.A., Przedsiębiorstwem Górniczym „Silesia” S.A., Wydziałem Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej, Wydziałem Górnictwa i Geoinżynierii Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, Fundacją dla Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie oraz FAMUR S.A. zainicjowała powstanie Grupy Wspólnych Inicjatyw Społecznych pod nazwą „Górnictwo OK”, której zadaniem będzie realizacja następujących celów:

- wdrażanie w branży górniczej w Polsce zasad CSR oraz dzielenie się wiedzą w tym zakresie z uczestnikami Grupy,
- optymalizacja działań CSR w reprezentowanych przez siebie podmiotach prawnych,
- tworzenie i wprowadzanie w branży wspólnych dobrych praktyk z zakresu CSR,
- zbudowanie i prowadzenie polityki społecznego wsparcia górnictwa, jako ważnej, potrzebnej i odpowiedzialnej branży polskiego i europejskiego przemysłu.

Wskaźniki dotyczące zagadnień pracowniczych

[G4-10] Tabela 3. Struktura przychodów w tys. zł. Całkowita liczba pracowników w kluczowych spółkach w podziale na typ zatrudnienia i płeć

SPÓŁKA	RODZAJ ZATRUDNIENIA	2016		2017	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
FAMUR S.A.	Umowa o pracę	106	190	149	263
	W tym umowa na czas nieokreślony	80	145	130	211
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe O. w Katowicach	Umowa o pracę	20	265	19	295
	W tym umowa na czas nieokreślony	15	228	17	227
FAMUR S.A. Elektryka O. w Katowicach	Umowa o pracę	3	70	0	0
	W tym umowa na czas nieokreślony	3	48	0	0
FAMUR S.A. Systemy Chodnikowe REMAG O. w Katowicach	Umowa o pracę	29	324	29	329
	W tym umowa na czas nieokreślony	29	305	27	292
FAMUR S.A. Systemy Transportowe PIOMA O. w Piotrkowie Trybunalskim	Umowa o pracę	18	258	19	249
	W tym umowa na czas nieokreślony	15	247	14	228

SPÓŁKA	RODZAJ ZATRUDNIENIA	2016		2017	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe GLINIK O. w Gorlicach	Umowa o pracę	18	433	18	471
	W tym umowa na czas nieokreślony	18	358	17	352
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe NOWOMAG O. w Nowym Sączu	Umowa o pracę	7	128	6	141
	W tym umowa na czas nieokreślony	7	86	6	79
FAMUR FAMAK S.A.	Umowa o pracę	45	460	47	449
	W tym umowa na czas nieokreślony	34	396	36	397
FUGO S.A.	Umowa o pracę	0	0	16	147
	W tym umowa na czas nieokreślony	0	0	14	119
FUGO sp. z o.o.	Umowa o pracę	30	339	26	329
	W tym umowa na czas nieokreślony	24	301	22	290
FAMUR PEMUG Sp. z o.o.	Umowa o pracę	7	75	8	69
	W tym umowa na czas nieokreślony	7	58	6	52
KOPEX Finance & Restructuring Sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	0	0	0	0
	W tym umowa na czas nieokreślony	0	0	0	0
KOPEX S.A. [1]	Umowa o pracę	2	51	1	50
	W tym umowa na czas nieokreślony	2	4	1	3
KOPEX S.A. Centrala Oddział w Zabrze [1], [2]	Umowa o pracę	136	84	14	21
	W tym umowa na czas nieokreślony	130	80	11	21
KOPEX S.A. Kombajny zabrzańskie, przenośniki Ryfama Oddział w Zabrze [1], [2]	Umowa o pracę	77	716	31	385
	W tym umowa na czas nieokreślony	75	704	31	361
KOPEX S.A. Hydraulika Oddział w Zabrze [1], [2]	Umowa o pracę	8	145	6	127
	W tym umowa na czas nieokreślony	8	143	6	120
KOPEX SA obudowy Tagor Oddział w Zabrze [1], [2]	Umowa o pracę	17	148	3	5
	W tym umowa na czas nieokreślony	17	146	3	5
KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	3	45	3	34
	W tym umowa na czas nieokreślony	3	35	3	28
KOPEX-Ex-Coal Sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	1	3	1	3
	W tym umowa na czas nieokreślony	0	3	1	3
PBSZ 1 Sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	0	0	0	0
	W tym umowa na czas nieokreślony	0	0	0	0
RELT sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	3	5	2	5
	W tym umowa na czas nieokreślony	3	5	2	5
Elgór + Hansen S.A. [1]	Umowa o pracę	39	132	37	147
	W tym umowa na czas nieokreślony	38	129	35	140

SPÓŁKA	RODZAJ ZATRUDNIENIA	2016		2017	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	Umowa o pracę	74	1 085	72	989
	W tym umowa na czas nieokreślony	66	659	66	623
ŚTW DALBIS sp. z o.o. [1]	Umowa o pracę	4	83	4	69
	W tym umowa na czas nieokreślony	4	78	4	64

[1] Spółka / Oddział Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r. Dane w/w Oddziałów w roku 2016 prezentowane są za okres 08.12.2016 r. - 31.12.2017 r.

Tabela 4. Występowanie związków zawodowych w spółkach Grupy FAMUR

SPÓŁKA/ODDZIAŁ	W DANEJ SPÓŁCE / ODDZIALE WYSTĘPUJĄ ZWIĄZKI ZAWODOWE (TAK/NIE)
FAMUR S.A.	TAK
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe O. w Katowicach	TAK
FAMUR S.A. Elektryka O. w Katowicach	NIE
FAMUR S.A. Systemy Chodnikowe REMAG O. w Katowicach	TAK
FAMUR S.A. Systemy Transportowe PIOMA O. w Piotrkowie Trybunalskim	TAK
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe GLINIK O. w Gorlicach	TAK
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe NOWOMAG O. w Nowym Sączu	TAK
FAMUR FAMAK S.A.	TAK
FUGO S.A.	TAK
FUGO sp. z o.o.	TAK
FAMUR PEMUG Sp.z o.o..	TAK
Kopex Finance & Restructuring sp. z o.o. [1]	NIE
KOPEX S.A. [1]	NIE
KOPEX S.A. Centrala Oddział w Zabrze [1] , [2]	NIE
KOPEX S.A. Kombajny zabrzańskie, przenośniki Ryfama Oddział w Zabrze	TAK
KOPEX S.A. Hydraulika Oddział w Zabrze [1] , [2]	TAK
KOPEX S.A. obudowy Tagor Oddział w Zabrze [1] , [2]	NIE
KOPEX CONSTRUCTION sp. z o.o. [1]	NIE
KOPEX-Ex-Coal sp. z o.o. [1]	NIE
PBSZ 1 sp. z o.o. [1]	NIE
RELT Sp. z o.o [1]	NIE
Elgór + Hansen S.A. [1]	TAK
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	TAK
ŚTW DALBIS sp. z o.o. [1]	NIE

Relacje ze związkami zawodowymi odbywają się z poszanowaniem wszelkich regulacji określonych prawem.

[1] Spółka / Oddział Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r.

[G4-LA1] Całkowita liczba i wskaźniki zatrudnienia nowych pracowników oraz rotacji pracowników.

Tabela 5 a. Całkowita liczba i wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników na koniec danego roku.

SPÓŁKA		2016	2017
FAMUR S.A.	Liczba nowych pracowników	35	64
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	12%	16%
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe O. w Katowicach	Liczba nowych pracowników	28	59
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	10%	19%
FAMUR S.A. Elektryka O. w Katowicach	Liczba nowych pracowników	8	3
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	11%	Nie dotyczy (brak zatrudnionych na 31.12.2017)
FAMUR S.A. Systemy Chodnikowe REMAG O. w Katowicach	Liczba nowych pracowników	26	42
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	7%	12%
FAMUR S.A. Systemy Transportowe PIOMA O. w Piotrkowie Trybunalskim	Liczba nowych pracowników	7	21
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	3%	8%
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe GLINIK O. w Gorlicach	Liczba nowych pracowników	55	85
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	12%	17%
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe NOWOMAG O. w Nowym Sączu	Liczba nowych pracowników	24	32
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	18%	22%
FAMUR FAMAK S.A.	Liczba nowych pracowników	85	68
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	18%	14%
FUGO S.A.	Liczba nowych pracowników	0	14
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0	9%
FUGO sp. z o.o.	Liczba nowych pracowników	40	39
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	11%	11%
FAMUR PEMUG Sp.z o.o.	Liczba nowych pracowników	14	16
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	17 %	21%
Kopex Finance & Restructuring [1]	Liczba nowych pracowników	0	0
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0%	0%
KOPEX S.A. [1]	Liczba nowych pracowników	35	14
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	66%	27%
KOPEX S.A. Centrala Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba nowych pracowników	2	8
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0,9%	23%
KOPEX S.A. Kombajny zabrzańskie, przenośniki Ryfama Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba nowych pracowników	32	34
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	4%	8%

SPÓŁKA		2016	2017
KOPEX S.A. Hydraulika Oddział w Zabrze [1] , [2]	Liczba nowych pracowników	6	17
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	4%	13%
KOPEX S.A. obudowy Tagor Oddział w Zabrze [1] , [2]	Liczba nowych pracowników	7	0
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	4%	0%
KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o. [1]	Liczba nowych pracowników	5	7
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	10%	19%
KOPEX-Ex-Coal Sp. z o.o. [1]	Liczba nowych pracowników	0	0
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0%	0%
PBSZ 1 Sp. z o.o. [1]	Liczba nowych pracowników	0	0
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0%	0%
RELT Sp. z o.o [1]	Liczba nowych pracowników	0	0
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	0%	0%
Elgór + Hansen S.A. [1]	Liczba nowych pracowników	4	11
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	2%	6%
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	Liczba nowych pracowników	145	182
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	13%	17%
ŚTW DALBIS Sp. z o.o. [1]	Liczba nowych pracowników	5	14
	Wskaźnik zatrudnienia nowych pracowników	6%	19%

[1] Spółka / Oddział Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r. Dane w/w Oddziałów w roku 2016 prezentowane są za okres 08.12.2016 r. - 31.12.2017 r.

Tabela 5. b. Całkowita liczba i wskaźnik rotacji pracowników na koniec danego roku.

SPÓŁKA		2016	2017
FAMUR S.A.	Liczba zwolnionych pracowników	65	52
	Wskaźnik rotacji	22%	13%
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe O. w Katowicach	Liczba zwolnionych pracowników	29	46
	Wskaźnik rotacji	10%	15%
FAMUR S.A. Elektryka O. w Katowicach	Liczba zwolnionych pracowników	5	3
	Wskaźnik rotacji	7%	Nie dotyczy (brak zatrudnionych na 31.12.2017)
FAMUR S.A. Systemy Chodnikowe REMAG O. w Katowicach	Liczba zwolnionych pracowników	69	39
	Wskaźnik rotacji	20%	11%
FAMUR S.A. Systemy Transportowe PIOMA O. w Piotrkowie Trybunalskim	Liczba zwolnionych pracowników	15	24
	Wskaźnik rotacji	5%	9%
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe GLINIK O. w Gorlicach	Liczba zwolnionych pracowników	84	37
	Wskaźnik rotacji	19%	8%

SPÓŁKA		2016	2017
FAMUR S.A. Systemy Ścianowe NOWOMAG O. w Nowym Sączu	Liczba zwolnionych pracowników	12	20
	Wskaźnik rotacji	9%	14%
FAMUR FAMAK S.A.	Liczba zwolnionych pracowników	59	77
	Wskaźnik rotacji	13%	16%
FUGO S.A.	Liczba zwolnionych pracowników	0	0
	Wskaźnik rotacji	0%	0%
FUGO sp. z o.o.	Liczba zwolnionych pracowników	66	45
	Wskaźnik rotacji	18%	13%
FAMUR PEMUG Sp.z o.o.	Liczba zwolnionych pracowników	19	23
	Wskaźnik rotacji	23%	30%
Kopex Finance & Restructuring [1]	Liczba zwolnionych pracowników	0	0
	Wskaźnik rotacji	0%	0%
KOPEX S.A. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	95	16
	Wskaźnik rotacji	179%	31%
KOPEX S.A. Centrala Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba zwolnionych pracowników	2	122
	Wskaźnik rotacji	0,9%	349%
KOPEX S.A. Kombajny zabrzańskie, przenośniki Ryfama Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba zwolnionych pracowników	511	334
	Wskaźnik rotacji	64%	80%
KOPEX S.A. Hydraulika Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba zwolnionych pracowników	34	22
	Wskaźnik rotacji	22%	17%
KOPEX S.A. obudowy Tagor Oddział w Zabrze [1], [2]	Liczba zwolnionych pracowników	15	156
	Wskaźnik rotacji	10%	1950%
KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	9	18
	Wskaźnik rotacji	19%	49%
KOPEX-Ex-Coal Sp. z o.o. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	14	0
	Wskaźnik rotacji	350%	0%
PBSZ 1 Sp. z o.o. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	0	0
	Wskaźnik rotacji	0%	0%
RELT Sp. z o.o [1]	Liczba zwolnionych pracowników	0	1
	Wskaźnik rotacji	0%	0%
Elgór + Hansen S.A. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	46	21
	Wskaźnik rotacji	27%	11%
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	259	300
	Wskaźnik rotacji	22%	28%

SPÓŁKA		2016	2017
ŚTW DALBIS Sp. z o.o. [1]	Liczba zwolnionych pracowników	7	27
	Wskaźnik rotacji	6%	19%

[1] Spółka / Oddział Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r. Dane w/w Oddziałów w roku 2016 prezentowane są za okres 08.12.2016 r. - 31.12.2017 r.

[G4-LA16] LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH PRAKTYK ZATRUDNIANIA ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH.

Poniżej zostały wymienione skargi i postępowania sądowe dotyczące spraw pracowniczych, które zostały złożone i rozpatrzone w okresie, w którym dana spółka należała do Grupy FAMUR, a co za tym idzie, Grupa FAMUR miała wpływ na daną sprawę – nie są uwzględniane sprawy i postępowania, które rozpoczęły się w momencie, kiedy dana spółka nie wchodziła w skład Grupy FAMUR.

Skargi

Rozpoczęte i zakończone w okresie 2016-2017:

- Spór z jedną z organizacji związkowych na tle wzrostu wynagrodzeń zakończony w 2017 r.;
- Sprawy sądowe pracownicze
  - 7 spraw zakończonych w Famur S.A. oraz w oddziałach,
  - 1 sprawa zakończona w spółce Famak.

Współpraca ze szkołami średnimi – program pilotażowy

We wrześniu 2017 r., Oddział Systemy Transportowe Pioma, uruchomił pilotażowy dla Grupy FAMUR program współpracy ze szkołami średnimi. Wraz z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Piotrkowie Trybunalskim wypracowano program nauki, który pozwoli na merytoryczne, ale przede wszystkim praktyczne przygotowanie uczniów do wykonywania zawodu operatora obrabiarek skrawających. W trakcie 3 letniego okresu nauki, uczniowie będą mieli okazję do zwiedzenia naszych zakładów produkcyjnych oraz możliwość uczestnictwa w zajęciach, których tematyka będzie związana zarówno z produkcją, jak i szeroko pojętym funkcjonowaniem przedsiębiorstwa. Niewątpliwą atrakcją dla uczniów, będzie możliwość praktycznego wykorzystania swoich umiejętności poprzez realizację zadań na zakładzie, pod okiem naszych najlepszych specjalistów oraz nauczyciela praktycznej nauki zawodu. Na najlepszych uczniów, po zakończeniu nauki, będą czekały stanowiska pracy w Oddziale Pioma.

Wskaźniki dotyczące zagadnień środowiskowych

Tabela 6. Wskaźniki dotyczące zagadnień środowiskowych.

GRUPA FAMUR

Obszar: środowisko

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
FAMUR S.A. wraz z oddziałami	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	19 166,6	18 833,4
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	81 792	80482
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	197 859,4	277 913,9
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	162,8	63,5
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	644,1	721,4
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	10 803,1	10 885,9
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	715,2	708,4
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	24,3	24,5
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
FAMUR FAMAK S.A.	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	5 621,9	5 769,8
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	14 255	11 373
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [Mg]	5 670,8	4 998,1
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	-	-
	[G4-EN15] Tlenki azotu [Mg]	6,9	6,1
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	1 880,4	1 873,6
	[G4-EN23] Odpady komunalne [m3]	205,3	221,8
	[G4-EN23] Odpady segregowane [m3]	105,1	105,1
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0
FAMUR PEMUG Sp. z o.o.	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	1,5	0,9
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	118	127
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	12,1	14,5
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	-	-
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	-	-
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	7	7
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	5,5	13,2
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	-	-
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0
FUGO S.A. Kluczbork/ Zgorzelec	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	*-	**1 255,2
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	-	3 239
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	-	20
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	-	0
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	-	0,3
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	-	279
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	-	10
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	-	1
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	-	0
FUGO sp. z o.o. Konin	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	6 343,2	7 529,7
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	19 534	16 723
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	0,3	-
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	-	-
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	0,4	-
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	905,8	1059,8
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	180	180
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	11,9	14
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	300
KOPEX S.A. wraz z oddziałami [1], [2]	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	11 892	8 298,9
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	42 361,3	34 469,8
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	631,4	474,1
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	0	2,5
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	2 418,1	1 151,2
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	3 400,7	3 028,3
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	150	40
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	30,6	10,4
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0
KOPEX Construction sp. z o.o. [1]	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	126,9	136,8
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	1 147	1 332
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	105,8	145,8
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	0	0
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	0	0
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	18,6	36,5
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	-	-
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	-	-
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0

* nie prowadził działalności
**za okres 01.08.2017 - 31.12.2017 r.

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
Elgór + Hansen S.A. [1]	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	506	507,7
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	1 189,8	1 339,3
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	29 794,1	32 287,7
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	0	0
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	22,72	24,7
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	17,9	21,9
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	82 160	82 160
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	-	-
	[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	742,0	1 154,4
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	7 117,6	4 424
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	253 450	0
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	0	0
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	322,31	774,5
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	1 724,26	3371,7
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	21,41	16,5
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	2,8	4,6
[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0	
ŚTW Dalbis sp. z o.o. [1]	[G4-EN3] Energia elektryczna [MWh]	118 000	80 300
	[G4-EN8] Pobór wody [m3]	3 450	4 602
	[G4-EN15] Dwutlenek węgla [kg]	-	-
	[G4-EN15] F-gazy przemysłowe [kg]	-	-
	[G4-EN15] Tlenki azotu [kg]	-	-
	[G4-EN23] Odpady przemysłowe [Mg]	2 211,3	1 306,9
	[G4-EN23] Odpady komunalne [Mg]	1,5	5,3
	[G4-EN23] Odpady segregowane [Mg]	-	-
[G4-EN29] Istotne kary [zł]	0	0	

[1] Spółka Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r.

Obszar: BHP

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
FAMUR S.A.	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	7	5
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	2	1
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	6,5	2,9
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	43,5	21
FAMUR S.A. Oddział Systemy Ścianowe	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	3	1
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	10,5	3
FAMUR S.A. Oddział Systemy Chodnikowe Remag	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	30	15
	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	1
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	12	10
FAMUR S.A. Oddział Systemy Ścianowe Glinik	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	31,16	27,70
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	30,45	27
	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
FAMUR S.A. Oddział Systemy Ścianowe Glinik	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	12	11
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	25,99	22,49
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	37,58	82,36

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
FAMUR S.A. Oddział Systemy Ścianowe Nowomag	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	1	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	8	1
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	61,1	7,2
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	37	50
FAMUR S.A. Oddział Systemy Transportowe Pioma	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	1
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	0	0
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	0	0
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	0	0
FAMUR FAMAK S.A.	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	1	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	2	4
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	4	8
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	52	86,25
FAMUR PEMUG sp. z o.o.	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	1	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	3	2
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	36,58	36,29
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	63	91
FUGO S.A. Kluczbork/ Zgorzelec * nie prowadził działalności **za okres 01.08.2017 - 31.12.2017 r.	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	*-	**0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	-	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	-	1
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	-	6,41
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	-	54
FUGO sp. z o.o. Konin	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	1	1
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	5	4
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	13,55	11,33
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	53	82,5
KOPEX S.A. [1]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	5	8
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	0	0
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	0	0
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	0	0
KOPEX S.A. Oddział Oddział Kombajny, Przenośniki [1], [2]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	1	2
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	1	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	32	19
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	40,35	33,15
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	29,25	29,31
KOPEX S.A. Oddział Hydraulika Oddział w Zabrze [1], [2]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	0	7
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	0	51,85
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	0	38,28
KOPEX Construction sp. z o.o. [1]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	1	2
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	20,8	54,1
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	182,0	74,0

SPÓŁKA	WSKAŹNIK	2016	2017
Elgór + Hansen S.A. [1]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	1	3
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	5,8	15,9
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	19	15
Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. [1]	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	8	1
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	1	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	26	24
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	22,45	22,64
ŚTW Dalbis sp. z o.o. [1]	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	55,03	54,37
	[G4-LA6] Ilość chorób zawodowych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków śmiertelnych	0	0
	[G4-LA6] Ilość wypadków w pracy	1	0
	[G4-LA6] Wskaźnik częstości	12	0
	[G4-LA6] Wskaźnik ciężkości	20	0

*) Wskaźniki dotyczące obszaru BHP pozostały zaprezentowane w rozbiu na poszczególne oddziały operacyjne FAMUR, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami oddziały te są osobnymi pracodawcami.

[1] Spółka / Oddział Grupy KOPEX – w ramach Grupy FAMUR funkcjonuje od 2017r.

[2] Oddziały KOPEX S.A.- jednostki funkcjonują od 08.12.2016r.

4. Zarządzanie ryzykiem związanym z działalnością Grupy, mającym wpływ na zagadnienia niefinansowe

4.1. Opis istotnych rodzajów ryzyka związanego z działalnością Grupy FAMUR, mającego wpływ na zagadnienia niefinansowe, oraz zarządzanie tym ryzykiem

Ryzyko związane z modelem biznesowym

Istotni klienci Grupy FAMUR wywodzą się z sektora wydobywczego (górnictwo), podlegającego cyklowi koniunkturalnym, dlatego też cykl gospodarczy oraz sytuacja tego sektora będzie miała wpływ na operacje biznesowe Grupy FAMUR i osiągnięte przez nią wyniki finansowe.

Analizy i raporty na temat branży górnictwa węgla w Polsce wskazują na złożone uwarunkowania, nie tylko technologiczne, często niekorzystne. Są to m.in. „pogarszające się warunki górnictwo-geologiczne oraz wyczerpywanie się złóż w obszarach górniczych części kopalń, dekapitalizacja ich infrastruktury technicznej, prowadzenie robót i wydobycia w dużej odległości od szybów wydobywczych, występowanie szeregu zagrożeń naturalnych (m.in. emisja metanu, tąpnięcia, zagrożenia wodne) oraz gęsta zabudowa na terenie Górnego Śląska”³⁰. Analizy sektora wskazują, iż stoi ono w obliczu wielu wyzwań, wśród których kluczowe wydają się niska produktywność wydobycia oraz wysokie jednostkowe koszty pracy³¹. Według części analiz rozwiązaniem tego problemu może być znaczna redukcja zatrudnienia w najbliższych latach.

Zaprezentowany w styczniu 2018 r. Program dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce do 2030 roku³² zakłada „przeprowadzenie radykalnej naprawy sytuacji górnictwa węgla kamiennego przy aktywnym współudziale państwa”³³. Wśród szczegółowych celów programu, które realizowane będą przez spółki węglowe oraz ministra energii, jest m.in. „odzyskanie i stabilizacja płynności, rentowności i efektywności ekonomiczno-finansowej górnictwa węgla kamiennego, w tym przez dostosowanie zdolności produkcyjnych do potrzeb rynku

³⁰ Najwyższa Izba Kontroli, *Funkcjonowanie Górnictwa Węgla Kamiennego w latach 2007–2015 na tle założeń programu rządowego*, Warszawa 2017, s. 21.

³¹ *Polski węgiel: Quo Vadis? Perspektywy rozwoju górnictwa kamiennego w Polsce*, Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych, Warszawa 2015, s. 7.

³² Program został przyjęty przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej 23 stycznia 2018 roku.

³³ http://bip.me.gov.pl/files/upload/27601/projekt%20Programu%20GWK_12.01.2018%20RM.pdf

oraz możliwości eksportowych”. Planowana jest „kontynuacja działań w kierunku integracji górnictwa i energetyki oraz budowa efektywnego modelu grupy węglowo-koksowej”, a także zapewnienie pokrycia krajowych potrzeb na węgiel kamienny, w szczególności do produkcji prądu, ciepła oraz koksu³⁴. Dokument ten daje podstawy do ostrożnego optymizmu w prognozowaniu przyszłości omawianego sektora.

Globalne rynki wydobywcze w perspektywie długookresowej również mogą borykać się z wieloma wyzwaniami – mimo przewidywanego rosnącego popytu na rynkach światowych (przede wszystkim azjatyckich, takich jak zwł. Indonezja, Chiny, czy Indie). Wyzwania te mogą dotyczyć dwóch obszarów: środowiskowych i społecznych³⁵. W kontekście środowiskowym będzie to m.in. konieczność dbania o zasoby naturalne w postaci wody (zanieczyszczenia, ograniczone zasoby), ziemi (bioróżnorodność, odpady, wycieki metali ciężkich do gleby) i powietrza (emisja dwutlenku węgla, produkcja zanieczyszczeń i pyłów). W obszarze społecznym wyzwania branży wydobywczej będą dotyczyły kwestii ekonomiczno-społecznych (zatrudnienie, infrastruktura oraz edukacja), zdrowia i bezpieczeństwa (liczba wypadków w pracy, w tym wypadków śmiertelnych), chorób związanych z działalnością branży oraz jakości życia (hałas, wibracje, wpływ na krajobraz).

Ochrona środowiska znajduje się także wśród priorytetowych kierunków działań znaczących międzynarodowych organizacji, czego dowodzi choćby ostatnia decyzja Banku Światowego o zaprzestaniu finansowania działalności związanej z wydobywaniem ropy i gazu po 2019 r. właśnie ze względu na jej wpływ na środowisko³⁶. Istnieje ryzyko, że w ślad za Bankiem Światowym pójdzie część organizacji międzynarodowych, rządów państw lub banków zwł. w krajach wysoko rozwiniętych. Już teraz prawdziwym wyzwaniem dla sektora wydobywczego jest pozyskanie finansowania dla ogłoszonych planów inwestycyjnych, które z kolei są niezbędne dla utrzymania ciągłości wydobycia surowca.

Do istotnych czynników ryzyka i zagrożeń wpływających na działalność Spółki można zaliczyć również³⁷:

- ryzyko ograniczonej dywersyfikacji źródeł przychodów,
- ryzyko pogorszenia sytuacji ekonomicznej spółek z branży górniczej i niewyptalności kopalni,
- ryzyko niestabilnej sytuacji makroekonomicznej,
- ryzyko zmian na globalnym rynku energii.
-

Jak wynika z raportu World Economic Forum, jednym z kluczowych elementów, które mogą zapewnić ewolucję i funkcjonowanie branży wydobywczej, jest technologia, w tym optymalizacja zarządzania odpadami. W najbliższych latach wzrośnie presja związana z osiągnięciem efektów skali, efektywności kosztowej oraz działania na rzecz środowiska i społeczności lokalnych³⁸.

Również polski rząd dostrzega potrzebę restrukturyzacji i unowocześnienia kopalni. Zasadniczą przyczyną trudnej sytuacji górnictwa są wysokie koszty produkcji węgla kamiennego wynikające z trudnych warunków wydobycia (głębokość, zagrożenia, długie drogi transportu, wysoki udział kosztów stałych, w tym pracowników)³⁹ i ciągle niska – zwłaszcza w porównaniu do czołowych globalnych producentów – efektywność wydobycia.

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju uwzględnia też „Program dla Śląska”, którego jednym z elementów jest zmiana profilu gospodarczego regionu, zakładającego płynną dywersyfikację tradycyjnych sektorów, między innymi górnictwa i hutnictwa, poprzez wprowadzanie innych branż produkcji i usług, w tym z dużym udziałem innowacji i zaawansowania technologicznego⁴⁰.

³⁴ http://gornictwo.wnp.pl/rzad-przyjal-program-dla-gornictwa-węgla-kamiennego-do-2030-roku,315909_1_0_2.html

³⁵ *Mining Takes on the Sustainability Challenge*

³⁶ <https://www.theguardian.com/business/2017/dec/12/uk-banks-join-multinationals-pledge-come-clean-climate-change-risks-mark-carney>

³⁷ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej FAMUR oraz FAMUR S.A. za rok 2017*,

³⁸ *Mining & Metals in a Sustainable World 2050*, „World Economic Forum” 2015, s. 5

³⁹ *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2017, s. 332

⁴⁰ Tamże, s. 190.

W w/w Strategii, w ramach programu „Inteligentna kopalnia”, planuje się też stymulowanie rozwoju produktów umożliwiających zdobycie przez polski przemysł istotnej pozycji na globalnym rynku maszyn górniczych i budowlanych⁴¹. Dążąc do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, rząd planuje m.in. koncentrować swoje działania na zwiększaniu efektywności polskiego sektora górniczego⁴².

Pewnym nowym kierunkiem ciągłego wykorzystywania krajowych zasobów węgla (zarówno kamiennego jak i brunatnego), przy jednoczesnej zgodności z rygorystycznymi normami środowiskowymi może być wykorzystanie technologii zgazowania węgla w technologii SGT.

Wychodząc naprzeciw trendom i wyzwaniom związanym z potrzebą innowacyjności oraz rosnącą automatyzacją i cyfryzacją procesów przemysłowych, Grupa FAMUR realizuje koncepcję Przemysłu 4.0, u podstaw której leży „konsolidacja systemów i integracja ludzi ze sterowanymi cyfrowo maszynami szeroko wykorzystującymi sieć bezprzewodową oraz technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT)”⁴³. Rozwiązania w ramach Przemysłu 4.0 mają na celu zwiększenie przewagi nad konkurencją przez pełną kontrolę nad procesem produkcyjnym, wzrost efektywności i poprawę bezpieczeństwa pracy, a w konsekwencji – **bardziej rentownego funkcjonowania kopalń w dłuższej perspektywie czasowej**.

Grupa FAMUR jest wiodącym polskim producentem maszyn i systemów stosowanych w przemyśle wydobywczym, intensywnie wdrażającym innowacje produktowe, a także systemy informatyczne podnoszące bezpieczeństwo i efektywność wydobywania surowców oraz obniżające jego koszty. To czyni z Grupy FAMUR zdecydowanego lidera w obszarze realizacji koncepcji Przemysłu 4.0, nie tylko w Polsce, ale również na arenie międzynarodowej. Przykładem może tu być wdrażany przez Grupę system „e-kopalnia” – zestaw rozwiązań informatycznych i sprzętowych dla monitorowanych maszyn i procesów stosowanych w przemyśle wydobywczym⁴⁴.

Ze względu na przedstawione powyżej uwarunkowania dotyczące sytuacji branży górniczej w Polsce Grupa FAMUR podjęła decyzję o dywersyfikacji produktowej i rozbudowie portfolio produktów i usług, w szczególności dla strategicznych pod względem gospodarczym branż: wydobywczej, energetycznej i transportowo-przeładunkowej, jak również w dziedzinie produktów i rozwiązań elektrycznych.

Jednocześnie Grupa FAMUR postanowiła wzmocnić swoją obecność na rynkach zagranicznych. Skutkiem powyższej decyzji jest wdrożenie i konsekwentna realizacja programu ekspansji zagranicznej GO Global, zakładającego stopniowe zwiększanie obecności na rynkach zagranicznych, zwłaszcza w krajach o przewidywanej, wysokiej dynamice wzrostu gospodarczego i zapotrzebowaniu energetycznym.

Model biznesowy Grupy wraz z nowoczesnym sprzętem, który oferuje ona swoim klientom, silnie wpisuje się w rynkową potrzebę unowocześniania przemysłu wydobywczego.

Rodzaje ryzyka związane z obszarami tematycznymi polityki

Zagadnienia społeczne

W ramach obszaru zaangażowania społecznego Grupa FAMUR stoi przed następującymi wyzwaniami-rodzajami ryzyka:

1. Ryzyko związane z możliwym wzrostem oczekiwań społeczności lokalnych co do zaangażowania Grupy FAMUR (liczba inicjatyw, poziom zaangażowania – zarówno rzeczowego, jak i finansowego) wraz z rozwojem zaangażowania społecznego.

Sposób zarządzania ryzykiem:

⁴¹ Tamże, s. 78.

⁴² Tamże, s. 332.

⁴³ http://gornictwo.wnp.pl/gornictwo-4-0-czyli-zwiekszac-efektywnosc-i-konkurencyjnosc-krajowych-producentow-wegla,308176_1_0_0.html

⁴⁴ <https://famur.com/produkty/e-kopalnia/>

- Przy wyborze akcji społecznej, w którą zaangażuje się Grupa, będzie brana pod uwagę zgodność charakteru akcji z ogólną polityką sponsoringową Grupy i obszarami jej działalności.
  - Grupa FAMUR działa w ramach grupy TDJ, która powołała do życia fundację realizującą wiele wspieranych przez Grupę FAMUR programów i działań społecznych, do udziału w których mogą zgłaszać się członkowie lokalnych społeczności oraz pracownicy spółek wchodzących w skład Grupy FAMUR i członkowie ich rodzin.
2. Ryzyko związane z potencjalnym brakiem chęci osobistego zaangażowania się ze strony pracowników w odniesieniu do przedsięwzięć społecznych organizowanych po raz pierwszy lub w nowej lokalizacji.

Sposób zarządzania ryzykiem:

- Podjęcie prób uprzedniego rozeznania, na ile podejmowane inicjatywy będą wpisowały się w potrzeby pracowników i wzbudzały w nich zainteresowanie realizacją danego działania społecznego. Podejmowane są również każdorazowo działania mające na celu informowanie pracowników o danej akcji: mailing, newslettery, plakaty.

Zagadnienia pracownicze

W ramach obszaru zarządzania zasobami ludzkimi Grupa Kapitałowa FAMUR stoi przed następującymi wyzwaniami-rodzajami ryzyka:

1. Ryzyko związane z możliwością wystąpienia wypadków w czasie pracy.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR wdrożyła procedury należytej staranności prowadzące do realizacji polityki „zero wypadków”. Procedury te są szerzej opisane w rozdziale 2.2.2 Oświadczenia.
2. Ryzyko związane z możliwością naruszenia przepisów prawa krajowego i międzynarodowego związanego z pracownikami.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR monitoruje zmiany prawne w obszarze pracowniczym za pośrednictwem służb ds. zarządzania zasobami ludzkimi oraz zobowiązuje spółki zagraniczne zależne od Grupy do analogicznego monitoringu zmian w systemie prawnym kraju, w którym spółka zatrudnia pracowników.
3. Ryzyko związane z zatrudnieniem pracownika o niewłaściwych kwalifikacjach, niewłaściwym wykonywaniem przez niego zadań i pojawieniem się błędów związanych z nieodpowiednimi kwalifikacjami pracownika na danym stanowisku.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR zwraca szczególną uwagę w procesie rekrutacji na wymagania związane z danym stanowiskiem. Przeprowadzane są również dodatkowe testy sprawdzające wiedzę i umiejętności kandydatów.
4. Ryzyko związane z niemożnością zapewnienia odpowiedniej liczby pracowników, co może skutkować niewywiązywaniem się z terminów narzuconych przez klientów oraz zbyt dużym przeciążeniem pracą w wypadku pozostałych pracowników.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR organizuje efektywną rekrutację o szerokim zakresie oraz zapoznaje z ofertami pracy jak największe grono potencjalnych kandydatów.
5. Ryzyko związane z rotacją pracowników bezpośrednio produkcyjnych.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR prowadzi działania mające na celu dopasowanie zadań do umiejętności i kwalifikacji nowych pracowników, dbanie o ich potrzeby, w tym o ich miejsce pracy, a także oferowanie możliwości rozwoju i zdobywania nowych doświadczeń. Z drugiej strony stara się wdrażać projekty mające na celu uatrakcyjnić warunki pracy zatrudnionych już osób.
6. Ryzyko związane z niepełnym wykorzystaniem wiedzy zdobytej na szkoleniu, poniesieniem kosztów związanych z przeszkoleniem pracownika, które nie zostaną efektywnie wykorzystane.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR dopasowuje szkolenia do realnych potrzeb zakładu pracy w danym momencie i weryfikuje osoby kierowane na dane szkolenie.
7. Ryzyko związane z luką na rynku pracy – niedobór (w obszarze produkcyjnym) pracowników mających określone umiejętności podstawowe, np. czytania rysunku technicznego, a także osób o specjalistycznych umiejętnościach. Niedobór ten jest wynikiem braku szkół zawodowych o konkretnych profilach. Na pogłębienie tego stanu wpływa również:
  - zmiany w systemie edukacji na poziomie szkół zawodowych i średnich (brak odpowiedniej ilości jednostek edukacyjnych o odpowiednio dostosowanym profilu kształcenia zawodowego),

- o luka pokoleniowa, dotycząca przede wszystkim pracowników produkcyjnych,
- o luka związana z niektórymi obszarami geograficznymi działania spółek zależnych Grupy, spowodowana specyficznymi uwarunkowaniami lokalnymi.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR:

- identyfikuje osoby, które w latach 2018–2021 mogą zakończyć współpracę ze spółką;
  - wyłania potencjalną „kadrę zastępczą” wśród zatrudnionych pracowników. W przypadku braku kadry zastępczej wewnątrz organizacji Grupa podejmuje decyzję o uruchomieniu rekrutacji zewnętrznych;
  - identyfikuje mentorów/trenerów wewnętrznych, a w razie potrzeby zaprasza do współpracy w projekcie partnerów zewnętrznych;
  - określa lukę kompetencyjną wśród członków kadry zastępczej w celu przeszkolenia pracowników do wypełnienia wakatów powstałego w wyniku luki pokoleniowej. Następnie opracowuje budżety i merytoryczne części programów rozwojowych dla kadry zastępczej;
  - wdraża działania rozwojowe przez realizację programów rozwojowych, które powinny być połączone z analizą postępów zdobywanej wiedzy;
  - opracowuje dla osób, które mogą zakończyć współpracę ze spółką rozwiązania umożliwiające ich zaangażowanie zawodowe po zakończeniu współpracy, np. elastyczne formy zatrudnienia;
  - korzysta z pracowników zagranicznych – wraz z programem adaptacji i integrowaniem poszczególnych brygad;
  - prowadzi działania związane z rekrutacją przez publikację ogłoszeń w lokalnej prasie oraz na internetowych portalach rekrutacyjnych i w mediach społecznościowych;
  - utrzymuje stały kontakt z lokalnymi urzędami pracy i bierze udział w organizowanych przez nie spotkaniach w zakresie możliwości rekrutacji pracowników;
  - współpracuje ze szkołami średnimi, współorganizując klasy patronackie (dzięki czemu ma możliwość dostosowania programu nauczania do realnych potrzeb zakładu pracy i wyszkolić przyszłą kadrę pracowników), organizując wycieczki szkolne po zakładzie pracy (dzięki którym może zaciekawić uczniów przyszłą pracą) i praktyki szkolne (które są pierwszym momentem weryfikacji kwalifikacji uczniów);
  - prowadzi programy staży i praktyk, w ramach których młodsze pokolenie pracowników może zdobyć cenną wiedzę praktyczną od starszych, doświadczonych pracowników, którzy stopniowo zaczynają przechodzić na emeryturę;
  - rozważa rekrutowanie pracowników spoza Unii Europejskiej, mając jednocześnie świadomość, że może się to wiązać z wyzwaniem dotyczącym dostępności tłumaczy;
  - prowadzi akwizycje zakładów niewchodzących wcześniej w skład Grupy FAMUR, np. Spółka FAMUR FAMAK, należąca do Grupy FAMUR, dokonała w kwietniu 2017 r. akwizycji zakładu w Koninie – Spółki FUGO oraz, w lipcu 2017 r., zakładów dawnej Spółki FAMAGO w Zgorzelcu. Dzięki akwizycji zakładów wraz z ich załogami, Grupa zmniejsza ryzyko braków kadrowych.
- 8.** Ryzyko związane z deficytem w zakresie dostępności pracowników, również zagranicznych, którzy mogliby pracować w Polsce.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa FAMUR monitoruje możliwości zatrudniania pracowników zagranicznych, a także prowadzi szeroko zakrojone, opisane powyżej, działania w zakresie pozyskania i utrzymania wartościowych pracowników na rynkach lokalnych.
- 9.** Ryzyko związane z różnym stopniem integracji pracowników spółek, oddziałów i lokalizacji zakładów wchodzących w skład Grupy FAMUR.
W ramach prowadzenia działań związanych z rozwojem kompetencji pracowników (przykładem jest tu program Wytwórnia Kompetencji Społecznych i Obywatelskich Grupa FAMUR staje przed wyzwaniami związanymi z integracją pracowników z różnych oddziałów, co ma wpływ na realizację programu.
Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa FAMUR konsekwentnie prowadzi działania związane z rozwojem kompetencji pracowników różnych spółek i oddziałów, mając świadomość, iż procesy integracyjne wśród pracowników różnych podmiotów wchodzących w skład Grupy powinny być prowadzone długoterminowo.
- 10.** Ryzyko związane z działaniami konkurencyjnych spółek – zakładanych w niektórych lokalizacjach przez osoby wywodzące się ze spółek z Grupy Kapitałowej FAMUR, które pozyskują osoby o tych samych kompetencjach, jak poszukiwane przez Grupę FAMUR.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR zamierza skupić się na zwiększaniu poziomu lojalności pracowników oraz atrakcyjności pracy w Grupie FAMUR przez realizację programów szkoleniowych zgodnie z art. 103–106 Kodeksu Pracy.

11. Ryzyko związane z nieświadomą działalnością konkurencyjną spółek z Grupy FAMUR, które zlokalizowane są na tym samym terenie i poszukują pracowników o podobnych kwalifikacjach. Zdarza się, że kandydaci do pracy biorą udział jednocześnie w kilku rekrutacjach prowadzonych przez spółki należących do Grupy, chcąc zwiększyć swoje szanse na zatrudnienie (oznacza to również zjawisko przechodzenia pracowników z jednej spółki do drugiej).

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa FAMUR zamierza skupić się na wprowadzeniu procesu wspólnego dla wszystkich spółek, który pozwoli na wprowadzenie jasnych zasad w sytuacji zmiany miejsca pracy pracownika w ramach grupy kapitałowej.

12. Ryzyko związane z wizerunkiem Grupy FAMUR w kontekście sygnałów medialnych (zwłaszcza w UE) nieprzychylnych tradycyjnemu przemysłowi wydobywczemu.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa FAMUR ociepla medialny wizerunek branży oraz samej firmy, akcentując jej długookresową stabilność i nowoczesne spojrzenie na biznes w ramach zmieniającego się otoczenia. Grupa FAMUR wspiera rozwój technologii umożliwiających poprawę kontroli i wydajności procesów produkcji, wydobywania i zaopatrzenia energetyki, ograniczających ryzyko niegospodarności i strat.

Środowisko naturalne

W zakresie zarządzania środowiskiem naturalnym Grupa FAMUR stoi przed następującymi wyzwaniami-czynnikami ryzyka (aspekty znaczące, bezpośrednie, o negatywnym wpływie – według Rejestru Aspektów Środowiskowych)⁴⁵.

1. Ryzyko związane z emisją odpadów niebezpiecznych (zużyte tonery, zużyte źródła światła, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny) oraz odpadów innych niż niebezpieczne (odpady komunalne, papier, tworzywa sztuczne oraz szkło) w biurze.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR wprowadziła wewnętrzne instrukcje zarządzania odpadami. Ponadto spełnia wszelkie warunki potrzebne do uzyskania pozwolenia na wytworzenie odpadów, a także szkoli pracowników z zakresu prawidłowego gospodarowania odpadami.

2. Ryzyko związane z emisją odpadów produkcyjnych: niebezpiecznych (zużyta emulsja wodno-olejowa, czyszczywo, sorbent, szlamy z obróbki metali, materiały poszlifierskie, pojemniki po farbach, lakierach, rozpuszczalnikach, sprayach, zużyta emulsja polimerowa, zużyty olej hartowniczy, resztki użytej farby i rozpuszczalników, czyszczenie zbiorników kabiny do mycia) i pozostałych (wióry metalowe, czysty metal, złom, zgorzelina, papier, folia, drewno).

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR opracowała instrukcję zarządzania odpadami i uzyskała pozwolenie na ich wytworzenie.

3. Ryzyko związane z emisją do powietrza pyłów powstających w procesie produkcji, dwutlenku azotu, dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenku węgla, akrolein, węglowodorów alifatycznych, ksyłenu, octanu butylu, butanolu i etylobenzenu.

Grupa Kapitałowa FAMUR uzyskała pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

4. Ryzyko związane z emisją odpadów niebezpiecznych w procesie utrzymania ruchu, takich jak: zużyte oleje, emulsje, smary, czyszczywo, a także pozostałych odpadów, np. papieru i folii.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, Grupa Kapitałowa FAMUR opracowała instrukcję zarządzania odpadami oraz uzyskała pozwolenie na ich wytworzenie.

Aby w sposób kompleksowy zapobiegać występowaniu różnych rodzajów ryzyka związanego z ochroną środowiska przyrodniczego, Grupa FAMUR wykorzystuje Zintegrowany System Zarządzania i przestrzega odpowiednich norm – opisanych w rozdziale 2.2.3 Oświadczenia.

⁴⁵ Wymienione rodzaje ryzyka zostały zidentyfikowane przede wszystkim dla Spółki FAMUR S.A. jako jednostki dominującej, lecz ze względu na swój charakter mogą być uznane jako istotne również dla innych Spółek z Grupy.

Poszanowanie praw człowieka

Główne ryzyko związane z prawami człowieka dotyczy ich naruszenia – zarówno w działalności biznesowej Grupy FAMUR, jak również w jej łańcuchu dostaw. Naruszenia w tym obszarze wiążą się bowiem ze znacznym ryzykiem wizerunkowym i biznesowym dla Grupy.

Aby temu przeciwdziałać, Grupa zdecydowała się przyjąć politykę poszanowania praw człowieka, opisaną w rozdziale 2.2.4 Oświadczenia.

Przeciwdziałanie korupcji

Ryzyko zjawiska korupcji dotyczy wszystkich działów spółek i oddziałów Grupy FAMUR, zwłaszcza tych, które mają styczność z odbiorcami spółki lub jej dostawcami (np. dział zakupów), a także działów technicznych, które samodzielnie wyszukują rozwiązań i dostawców.

Aby temu przeciwdziałać, Grupa FAMUR zdecydowała się przyjąć politykę przeciwdziałania korupcji, opisaną w rozdziale 2.2.5 Oświadczenia.

Różnorodność

Główne ryzyko związane z różnorodnością dotyczy naruszenia praw człowieka – zarówno w działalności biznesowej Grupy FAMUR, jak również w jej łańcuchu dostaw. Naruszenia w tym obszarze wiążą się bowiem ze znacznym ryzykiem wizerunkowym i biznesowym dla Grupy.

Aby temu przeciwdziałać, Grupa zdecydowała się przyjąć politykę poszanowania praw człowieka, opisaną w rozdziale 2.2.6 Oświadczenia.

4.2. Interesariusze – mapa interesariuszy

[G4-24] Interesariuszami firmy lub organizacji są podmioty bądź grupy (osoby, społeczności, instytucje, organizacje, urzędy), które mają wpływ i/lub pozostają pod wpływem działalności tej firmy lub organizacji. Innymi słowami, działania przedsiębiorstwa leżą w ich interesie.

Firma i jej interesariusze wzajemnie na siebie oddziałują, czego efektem jest wartość organizacji. W ramach tego oddziaływania pojawia się wiele czynników, takich jak atrakcyjność oferty odzwierciedlającej potrzeby klientów, przejrzyste działania, wspieranie społeczności lokalnych przez zaangażowanie w sprawy sąsiadów oraz akcje lokalne, angażowanie pracowników, a tym samym polepszanie jakości obsługi klienta. To tylko przykłady wielu czynników mających wpływ na zaufanie, jakim Grupę obdarzają klienci, co z kolei przekłada się na zwiększenie korzyści ekonomicznych Grupy i ugruntowanie jej solidnej pozycji rynkowej.

Pośród interesariuszy firmy można wyodrębnić tych, w przypadku których obustronny wpływ jest nadzwyczaj istotny dla prawidłowego działania firmy. Podmioty te znajdują się w prawym górnym rogu poniższej mapy obrazującej istotność kluczowych interesariuszy oraz poziom ich wpływu i zaangażowania w działania Grupy FAMUR. Mapa nadaje kierunek postawy i sposobów zarządzania relacjami z kluczowymi interesariuszami Grupy.

4.3. Opis zarządzania relacjami z poszczególnymi grupami interesariuszy

Wartość firmy jest budowana przez zarządzanie relacjami z interesariuszami, a podstawę tych relacji stanowi odpowiedzialność. Oznacza to również tworzenie pozytywnego oddziaływania na firmę ze strony interesariuszy, przy jednoczesnej redukcji wpływów negatywnych. Przykładowo, działania te mogą przyjmować formę właściwego tworzenia ram dla bezpieczeństwa i higieny pracy, co z kolei obniża ryzyko wypadków podczas pracy bądź wystąpienia chorób zawodowych.

W odniesieniu do klientów nadrzędny cel stanowi zagwarantowanie wysokiej jakości produktów w atrakcyjnych cenach, zapewniające długofalową satysfakcję klientów i umożliwiające realizację ich potrzeb.

W relacjach ze społecznościami lokalnymi Grupie zależy na tym, by być postrzeganą jako życzliwy sąsiad, toteż dąży ona do wspierania okolicy w organizowanych przedsięwzięciach i w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

[G4-25] Analiza wewnętrzna grup interesariuszy Grupy FAMUR oraz utrzymywanych z nimi relacji jest prowadzona w sposób ciągły i stanowi podstawę do mapowania interesariuszy. Kolejnym etapem jest zarządzanie relacjami w sposób dostosowany do aktualnych potrzeb poszczególnych grup, czego zakładanym efektem jest satysfakcja zarówno po stronie interesariuszy, jak i Grupy FAMUR.

Tabela 7. Sposoby zarządzania relacjami z daną grupą interesariuszy.

GRUPA INTERESARIUSZY		SPOSOBY ZARZĄDZANIA RELACJAMI Z DANĄ GRUPĄ INTERESARIUSZY						
ŚCISLE WSPÓŁPRACUJ	SPOTKANIA	BADANIA SATYSFAKCJI	SZKOLENIA	MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE	KONFERENCJE I WYDARZENIA BRANŻOWE	STRONA WWW	KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA	KONTAKT TEL.
GLÓWNY AKCJONARIUSZ, ZARZĄD, RADA NADZORCZA	X					X	X	X
POTENCJALNI KLIENCI	X			X	X	X		X
BANKI I INNE INSTYTUCJE FINANSOWE	X				X			X
KLIENCI ZAGRANICZNI	X	X	X		X	X		X
KLIENCI Z POLSKI	X	X	X		X	X		X
MEDIA				X	X	X		X
RYNEK KAPITAŁOWY (ORAZ REGULATORY)	X					X		X
DOSTAWCY STRATEGICZNI	X		X				X	X
PRACOWNICY	X	X	X	X		X	X	X
POTENCJALNI PRACOWNICY	X			X	X	X		
INFORMUJ								
POZOSTALI DOSTAWCY	X							X
AKCJONARIUSZE INSTYTUCJONALNI	X				X	X		X
AUDYTORZY	X				X		X	
FIRMY CERTYFIKUJĄCE	X				X		X	
KONKURENCJA				X	X	X		
AKCJONARIUSZE INDYWIDUALNI	X				X	X		
ZWIĄZKI ZAWODOWE	X						X	
SPOŁECZNOŚCI LOKALNE, W TYM LOKALNE ORGANIZACJE	X			X		X		

UTRZYMUJ ZADOWOLONYCH	SPOTKANIA	BADANIA SATYSFAKCIJ	SZKOLENIA	MEDIA SPOŁECZNO-SIOWE	KONFERENCJE I WYDARZENIA BRANŻOWE	STRONA WWW	KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA	KONTAKT TEL.
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	X					X		
INSTYTUCJE MIĘDZY-NARODOWE (M.IN. KOMISJA EUROPEJSKA)	X					X		
INSTYTUCJE BRANŻOWE (GIG, KOMAG, EMAG)	X				X			

MONITORUJ	SPOTKANIA	BADANIA SATYSFAKCIJ	SZKOLENIA	MEDIA SPOŁECZNO-SIOWE	KONFERENCJE I WYDARZENIA BRANŻOWE	STRONA WWW	KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA	KONTAKT TEL.
SZKOŁY	X		X	X		X		
UCZELNIE	X		X	X		X		
ORGANIZACJE MIĘDZY-NARODOWE	X					X		

5. Zasady, na podstawie których sporządzono oświadczenie na temat informacji niefinansowych

Na potrzeby opracowania niniejszego Oświadczenia na temat danych niefinansowych, Grupa FAMUR dokonała analizy wewnętrznej realizowanych działań, posiadanych polityk i procedur należytej staranności. Analizy wewnętrzne zostały wykonane m.in. w oparciu o międzynarodowy standard Global Reporting Initiative (GRI) wersja G4, na podstawie danych gromadzonych przez poszczególne kluczowe spółki wchodzące w skład Grupy FAMUR. Grupa FAMUR będzie dążyć w kolejnych okresach raportowania do wystandaryzowania zakresu gromadzonych danych również na pozostałe spółki objęte niniejszym Oświadczeniem.

Indeks GRI

NR	WSKAŹNIK GRI G4	STRONA
[G4-3]	NAZWA ORGANIZACJI	3
[G4-4]	PODSTAWOWE MARKI, PRODUKTY I USŁUGI	8
[G4-DMA]	ISTOTNOŚĆ ASPEKTÓW ZARZĄDZANIA	24
[G4-10]	CAŁKOWITA LICZBA PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA TYP ZATRUDNIENIA I PŁEĆ	30
[G4-16]	UCZESTNICTWO W STOWARZYSZENIACH ORAZ ORGANIZACJACH KRAJOWYCH LUB MIĘDZY-NARODOWYCH	30
[G4-24]	LISTA GRUP INTERESARIUSZY ANGAŻOWANYCH PRZEZ ORGANIZACJĘ	46
[G4-25]	PODSTAWY IDENTYFIKACJI I SELEKCJI ANGAŻOWANYCH GRUP INTERESARIUSZY	48

NR	WSKAŹNIK GRI G4	STRONA
[G4-57]	WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE MECHANIZMY W ZAKRESIE NARUSZEŃ ZASAD ETYCZNYCH I PRAWA ORAZ KWESTII ZWIĄZANYCH Z UCZCIWOŚCIĄ W ORGANIZACJI	27
[G4-LA1]	CAŁKOWITA LICZBA I WSKAŹNIKI ZATRUDNIENIA NOWYCH PRACOWNIKÓW ORAZ ROTACJI PRACOWNIKÓW	33
[G4-LA6]	RODZAJ URAZÓW ORAZ WSKAŹNIK URAZÓW, CHOROÓB ZAWODOWYCH, DNI STRACONYCH I NIEOBECNOŚCI W PRACY ORAZ WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH ZWIĄZANYCH Z PRACĄ	38
[G4-LA16]	LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH PRAKTYK ZATRUDNIANIA ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH	36
[G4-EN3]	ZUŻYCIE ENERGII WEWNĄTRZ ORGANIZACJI	36
[G4-EN8]	CAŁKOWITY POBÓR WODY WEDŁUG ŹRÓDŁA	36
[G4-EN15]	BEZPOŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH	36
[G4-EN23]	CAŁKOWITA WAGA ODPADÓW WEDŁUG RODZAJU ODPADU ORAZ METODY POSTĘPOWANIA Z ODPADEM	36
[G4-EN29]	KWOTA ISTOTNYCH KAR ORAZ CAŁKOWITA LICZBA SANKCJI POZAFINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEPRZESTRZEGANIA PRAWA I REGULACJI DOTYCZĄCYCH OCHRONY ŚRODOWISKA	36

Mirosław Bendzera – Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska – Wiceprezes Zarządu

Adam Toborek – Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła – Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk – Wiceprezes Zarządu

Bartosz Bielak – Wiceprezes Zarządu

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 r.